

ក្នុងកំឡុងជីវិតខ្លីរបស់ខ្ញុំខាងមុខនេះ ។ ហើយសំខាន់
បំផុត គឺខ្ញុំយកបណ្តាំអញនេះទៅផ្សាយប្រាប់គ្នាឃើងជំ-
នាន់ក្រោយ ។ ដើម្បីឲ្យបួន ។ ឃើងបន្តការតស៊ូរបស់យើងនេះ
រហូតដល់បានជ័យជំនះ ។

ម្យ៉ាងទៀត ត្រូវខ្ញុំរុញរានឹងសេចក្តីសម្រេចចិត្តនេះ។
មិនត្រូវឲ្យនរណាមកប្រឆាំងនឹងគំនិតនេះបានឡើយ ។ ចូរ
ពួកឯងកុំស្តាប់ពាក្យដែលគេយោសនាថាមនុស្សនិងសត្វមាន
សេចក្តីត្រូវការផ្សេងគ្នា ឬ ថាសេចក្តីចម្រើនរបស់មនុស្ស គឺជា
សេចក្តីចម្រើនរបស់សត្វនោះ ។ មនុស្សមិនដែលប្រើ
ប្រយោជន៍នរណា ក្រៅពីប្រយោជន៍រាង ។ ដូច្នេះ គួរ
យើងទាំងអស់គ្នា រួមគ្នាជាផ្ទុះមួយចិត្តមួយក្នុងការតស៊ូនេះ ។

មនុស្សទាំងអស់ជាសត្រូវ ! សត្វទាំងអស់ជាមិត្ត !

និយាយមកដល់កន្លែងនេះ ស្រាប់តែមានសម្លេងផ្ទៀង
ឆោឡោឡើង ។ មានកណ្តុរធំបួនលូនចេញពីរូងរោហើយ
មកអង្គុយស្តាប់ ។ វាឮឃើញភ្លាមដេញវត្តកណ្តុរដ៏ច្រាស់
យកអាយុ ចូលរូងវិញយ៉ាងប្រញាប់ ។ អា “គំនិត” ឃើញ
ដូច្នេះហើយ ក៏លើកដៃដើម្បីសូមសេចក្តីស្ងាត់ ។ វាបន្ត
ទៅទៀតថា “សមមិត្ត ! នេះជារឿងមួយដែលត្រូវតែដោះ
ស្រាយភ្លាម ។ ចំពោះសត្វព្រៃដូចជាកណ្តុរឬទន្សាយ តើ

វាជាមិត្តឬជាសត្រូវរបស់យើង ? យើងត្រូវតែសម្រេចដោយ
វិធីបោះឆ្នោត ។ អញសូមដាក់បញ្ហានេះឲ្យអង្គប្រជុំពិនិត្យ :
“តើ កណ្តុរជាមិត្តយើងឬទេ?”

ការបោះឆ្នោតគឺប្រព្រឹត្តឡើងភ្លាម ។ មតិភាគច្រើនបាន
យល់ថាកណ្តុរជាមិត្ត ។ មានតែសម្លេងបួនទេ ដែលប្រឆាំង
គឺអាផ្អែបនិងឆ្មា ។ ក៏ប៉ុន្តែក្រោយមក វាបួននាក់នេះ បាន
ស្របមតិគ្នាគេងទៅវិញ ។

អាកំនិតបន្តទៅទៀតថា :

“អញដូចជាអស់អ្វីនិយាយទៀតហើយ ។ អញគ្រាន់តែ
ចង់បញ្ជាក់ហើយរំលឹកថា យើងទាំងអស់គ្នា ត្រូវតាមព្យា-
បាទ មនុស្សនិងអំពើរបស់វា ។ អ្វីៗដែលមានជើងពីរ ត្រូវ
ចាត់ទុកជាសត្រូវ ។ អ្វីៗដែលមានជើងបួនឬស្លាបត្រូវ ចាត់
ទុកជាមិត្ត ។ ហើយត្រូវចាំឲ្យច្បាស់ថា ក្នុងការតស៊ូយើងនេះ
យើងមិនត្រូវយកតម្រាប់តាមមនុស្សឡើយ ហើយដល់ពេល
យើងឈ្នះវា យើងក៏មិនត្រូវប្រព្រឹត្តតាមអំពើអាក្រក់របស់វា
ដែរ ។ គ្មានសត្វណាត្រូវរស់ក្នុងផ្ទះ ដេកលើគ្រែ ស្លៀក
ខោអាវ ជីកស្រា ជក់បារី កាន់លុយ ឬធ្វើជំនួញឡើយ ។
ទម្លាប់របស់មនុស្សជាអំពើបាប ។ ហើយសំខាន់បំផុត
សត្វទាំងអស់មិនត្រូវជិះជាន់គ្នាឯងឡើយ ។ ទោះជាខ្សោយ

ឬខ្លាំង គ្មានអ្វីអស់ ហើយទាំងអស់នោះជាមួយគ្នា ។ ពិតប្រាកដ
សម្រាប់គ្នាទាំងអស់ សព្វថ្ងៃនេះអស់ត្រូវស្មើគ្នា ។

ឥឡូវ សមបិត្ត! អញនឹងប្រាប់អំពីបរិយាកាសសព្វអញពិសេស
មិញ តែអញមិនអាចរៀបរាប់ឲ្យបានល្អទេ ។ អញចាស់សព្វ
បើញលោកយើងនេះ ក្នុងពេលដែលឥតមានមនុស្សរស់នៅ
វាធ្វើឲ្យអញនឹកឃើញរឿងមួយ ដែលអញភ្លេចបាត់ជាយូរអង្វែង
ហើយ ។ ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ កាលអញនៅពីតូច បើអញ
និងជ្រូកជាច្រើនទៀត តែងច្រៀងចម្រៀងចាស់មួយ ដែល
អញនៅចាំបានតែបទភ្លេងហើយនិងពាក្យបីម៉ាត់ប៉ុណ្ណោះ ។
អញចេះអាចហ្នឹងតាំងពីតូច តែឥឡូវអញភ្លេចអស់ហើយ ។
យប់មិញអញយល់សព្វឃើញចម្រៀងនោះ ។ ឥឡូវអញក៏
ចាប់បានវិញនូវចម្រៀងនោះបានទាំងអស់ ទាំងចំនុចទាំងបទ ។

អញនឹងច្រៀងឲ្យឆ្លើយទាំងអស់គ្នាស្តាប់ មិញអញចាស់
ហើយ ហើយសម្លេងអញស្តាប់ទៀតក៏ដោយ ។ ក៏ប៉ុន្តែដល់
អញបច្ចៀនឆ្លើយទាំងអស់គ្នាឲ្យចេះទេ ឆ្លើយនឹងច្រៀងពីពោះ
ជាងអញ ។ ចម្រៀងនោះមានឈ្មោះថា “បដិវត្តន៍” ។
និយាយចប់ហើយអាគិតត្រង់ហេតុឲ្យចូររំលងកហើយក៏ចាប់
ច្រៀង ។ ហើយដូចជាវាបានអះអាងពីមុនមែន សម្លេង
វាស្តាប់ តែវាច្រៀងបានល្អត្រាន់បើដៃ ។

សព្វនៃស្រុកសង្រែង	តវ៉ែង ។ ។
សព្វនៅគ្រប់កន្លែង	តវ៉ែង ។ ។
ចូរស្តាប់យើងផ្ទុះ	ប្រាប់ផ្អែម ។ ។
ពីរឿងនៅនាថ្ងៃមុខ	ទៅមុខ ។ ។
មិនយូរមិនឆាប់ឡើយណា	ដោតភ័យ ។ ។
អាបទុស្សមុខជាក្ស័យ	ប្រែប្រួល ។ ។
យើងនៅស្រុកសង្រែង	តវ៉ែង ។ ។
មុខជាបានសប្បាយ	គ្រប់កាយ ។ ។
យើងនឹងអស់កន្លះ	ពីច្រមុះ ។ ។
អស់ពីខ្នង	
ដំបងនឹងចាក់បែក	
ដែកក៏នឹងច្រេះ	រលេះ ។ ។
យើងនឹងសប្បុរ	ហៀរហូរ ។ ។
យើងនឹងសប្បាយ	គ្រប់កាយ ។ ។
ស្រូវ ពោត សណ្តែក	
ផ្កាចំណែកយើងទាំងអស់	រំដោះ ។ ។

ថ្ងៃនឹងរាល់ព្រឹក
ទឹកនឹងថ្លាគ្រប់រូរ
វាយោនីតបក់បក់កើយ

នេះហើយហៅថាសេរី

យើងត្រូវតែព្យាបាល

ប្រយ័ត្នបេះត្រាស់ស្លាប់

ប្រញាប់ប្រញាល់ទាំងអស់

រំដោះយកសេរីភាព

សត្វនៃសត្វសត្វប្រាណ តវ៉ែង ។។

សត្វនៅក្រប៉កកន្លែង តវ៉ែង ។។

ចូរចាំស្តាប់យើងផ្ទៃ ប្រាប់ផ្ទៃ ។។

ពីស្បែកនាឆ្នាំមុខ ទៅមុខ ។។ ”

ចម្រៀងនេះ ធ្វើឲ្យសត្វទាំងអស់សប្បាយស្រើបស្រាលយ៉ាងខ្លាំង ។ លុះអាកំនិតច្រៀងចប់ សត្វទាំងអស់ក៏នាំគ្នាច្រៀងតាម ។ វាពង្សផាងគេក៏អាចចាំទំនុកនឹងបទបានខ្លះៗ ។ ចំណែកអាគ្នាគម្ពីរជាដូចគ្នានឹងផ្កាអាចច្រៀង បានទាំងអស់ក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី ។ ហើយក្រោយពីបានសាតល្អងចុះឡើងពីបីដង សត្វទាំងអស់ក៏ស្រែកច្រៀងចម្រៀងនេះព្រមៗគ្នា ។ គេអាច ឮសូរ ពពែយំ សេរីស្រក ទាបទូរ ។ វាទាំងអស់សប្បាយនឹងចម្រៀង វាទាំងអស់ប្រាប់ដល់បងប្អូនបង្កាបគ្នា ។ វាប្រហែលជាច្រៀងរស់ព្រឹកហើយបើលទៅបើសិនជាគ្មានរឿងកំទេចនោះ ។

នាពេលសព្វ សម្លេងនេះឲ្យស្តាប់ទៅដល់ពួកសត្វ ដែលភ្ញាក់ត្រងាយចេញពីគ្រែ គឺតស្មានថាមានសត្វចេញមកក្នុងក្រោយសត្វ ។ គាត់កញ្ឆក់បានកាំភ្លើង ឈររំលងភៀនបន្ទប់ហើយក៏ចាញ់ប្រាំបួនគ្រាប់ត ។ គាចូលទៅក្នុងផ្ទៃដី ។ គ្រាប់ទាំងអស់ចូលកប់ក្នុងដីក្នុងជម្រក ធ្វើឲ្យសត្វស៊ីទម្រង់សត្វទាំងឡាយត្រូវបញ្ចប់ភ្លាម ។ ម្នាក់ៗ រត់ទៅកាន់ទឹកក្នុងខ្លួនវិញ។ សត្វស្លាប់ហើរទៅទំលើបង្អួច សត្វទៀតក៏ដេកស្របាលើគំនរចំបើង ។ ហើយភូមិសម្រែងក៏ចូលកាន់សភាពស្ងប់ស្ងៀមជាថ្មីវិញ ។

ចំពូក ២

បីថ្ងៃក្រោយបក អាគំនិតបានដេកស្លាប់យ៉ាងស្ងប់ស្ងាត់។
គេយកខ្មោចវាទៅកប់ចោលនៅឯចំការ ។

ហេតុការណ៍នេះបានកើតឡើងនៅដើមខែមីនា ។ នៅ
ក្នុងកំឡុងបីខែបន្ទាប់ពីហេតុការណ៍នេះមក មានរឿងសម្ងាត់
មួយបានកើតឡើង ។ សាររបស់អាគំនិតបានធ្វើឲ្យសត្វដែល
ចេះគិត មានសេចក្តី រួមជាថ្មីឡើងវិញក្នុងជីវិត ។ វាមិនដឹង
ថា បដិវត្តន៍ដែលអាគំនិតបានទាយទុកនោះនឹងផ្ទុះឡើង ។ វា
ពេលណាទេ ។ វាមិនជឿសោះថាព្រឹត្តិការណ៍នោះនឹងកើត
មាននៅក្នុងពេលដែលវាស្រវល់នៅឡើយក៏ទេដែរ ។ តែ
ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏វាត្រូវតែរៀបចំខ្លួនប្រាណឲ្យ
ហើយ ។ ការហ្វឹកហ្វឺននិងការរៀបចំគំរោងការណ៍ ត្រូវធ្លាក់
មកលើដៃពួកជ្រូក ដែលគេយល់ថាជាអ្នកឆ្លាតនិងវាងវៃ
ជាងគេទាំងអស់ក្នុងបណ្តាសត្វទាំងឡាយ ។ ក្នុងចំណោមអ្នក
ដែលលេចមុខជាងគេ គឺអា “សំឡី” និងអា “ឈ្មុះ” ដែល
ជាជ្រូកមានវ័យក្មេងហើយដែលពូស្វិតចិញ្ចឹមសំរាប់លក់ ។ អា
“ឈ្មុះ” មានរាងធំដំបង តែកាច ជាជ្រូកពូជអង្កេសតែមួយ

របស់ពូស្វិត ។ វាមិនសូវចេះនិយាយទេ តែចេះដោះស្រាយ
បញ្ហាដោយខ្លួនឯង ។ អា “សំឡី” រៀនរាំជាងអាឈ្មុះ
ចេះនិយាយពីពោះហើយមានគំនិតច្រើន គឺវាមានអាកប្បកិ-
រិយាខុសពីអាឈ្មុះ ។ ក្នុងចំណោមជ្រូកដទៃទៀតដែលពូស្វិត
ចិញ្ចឹមទុកយកសាច់ មានអាយុនោះឈ្មោះអា “ប្រាជ្ញ” ។
វាមានរាងតូចតែឆាត់ ផ្តាល់ផ្តាត់សំយាក ភ្នែកមុត រហ័ស
រហួនហើយមានសម្លេងស្រួយ ។ វានិយាយពូកែ ។ ពេល
រាងដែកដល់ចំណុចពិបាកម្តង ។ វាតែងតែមានមធ្យោបាយ
និយាយបន្តប់ពីនេះពីនោះ ហើយត្រូវតែរត់កន្ទុយដើម្បីបំភ្លឺ
មតិឲ្យគេឆាប់ជឿ ។ អ្នកណាក៏ទទួលស្គាល់ថា អាប្រាជ្ញចេះ
ធ្វើអ្វី ។ ដែលខ្មោចឲ្យទៅជាសបាន ។

ជ្រូកទាំងបីនេះបានរៀបចំពាក្យបណ្តាំរបស់អាគំនិត ឲ្យ
ទៅជាគោលគំនិតធំៗ ដែលវាទាំគ្នាដាក់ឈ្មោះថា “លទ្ធិសត្វ
និយម” ។ ស្ទើរតែរាល់យប់ រាល់អាទិត្យ ឲ្យតែពូស្វិតចូល
ដេក វាទាំគ្នាប្រជុំសម្ងាត់នៅក្នុងជ្រូកហើយពន្យល់អំពី
គោលការណ៍នៃ “លទ្ធិសត្វនិយម” ដល់សត្វទាំងឡាយ ។
ថ្ងៃដំបូងមានការឆ្លាំឆ្លងនិងព្រងើយកន្តើយបន្តិច ព្រោះសត្វខ្លះ
នៅជាប់ចិត្តនិងមានភក្តីភាពចំពោះអាគំនិត ដែលវាបានមាត់
ទុកថាជាព្រះគ្រូទៅហើយ ។ ឯសត្វខ្លះទៀតនៅតែពោល

អដែលៗថា: “ចៅហ្វាយស្លឹកបានចិញ្ចឹមយើង ។ បើគ្មានគាត់
ទេនោះ យើងមុខជាអត់បាយស្លាប់” ។ សត្វខ្លះទៀតឆ្ងល់ថា:
“ចាំខ្ញុំឲ្យឆ្លើយទៀត ក្រោយពីយើងបានស្លាប់ទៅហើយ?” ខ្លះ
ទៀតគិតថា: “បើបដិវត្តន៍នឹងផ្ទុះបែបនេះ តើវាខុសគ្នាត្រង់ណា
បើយើងជួយក៏ដូចជាមិនជួយ?” ។

សំណួរទាំងនេះ ធ្វើឱ្យជ្រួតជ្រាបនឹងពន្យល់ថាជាគំនិត
ប្រឆាំងនឹងគោលការណ៍នៃលទ្ធិសត្វនិយមណាស់ ។ សំណួរ
ដែលគួរឱ្យអស់សំណើចជាងគេគឺចេញមកពីមាត់ “មីប្រជេន”
មេសេស ដែល វាជាដំបូងទៅកាន់អាសំឡីថា: តើ
យើងនៅមានស្ករស៊ីទេ ក្រោយពីបដិវត្តន៍? ។

“អត់ទេ” អាសំឡីឆ្លើយដោយម៉ឺងម៉ាត់ទៅវិញភ្លាម ។
“យើងគ្មានមធ្យោបាយនឹងធ្វើស្ករទេក្នុងភូមិនេះ ហើយ
យើងក៏មិនត្រូវការស្ករទៀតដែរ ។ យើងនឹងស៊ីស្រូវ ដែល
មានតាមចិត្តយើងចង់” ។

“ចុះអញ អាចនៅពាក់ឬនៅកម្សាន្តបានទៀតទេ? មី
ប្រជេនសួរតទៅទៀត ។

“មីសម្លាញ់ — អាសំឡីស្រែកឡើង អាបូដែលក្អែង
ស្រឡាញ់នោះវាជាសញ្ញានៃទោសភាព ។ តើក្អែងដឹងទេថា
សេរីភាពវាមានតម្លៃជាងអាបូរបស់ក្អែងនោះ!” ។

មីប្រជេនស្រឡាញ់ គេពាក់ដូចជាមិនទាន់យល់ច្បាស់ ។

ជ្រួតមានការ: កាន់តែលឺបាកឡើងៗ ក្នុងការគន្លង
ព្រោះវាត្រូវប្រឆាំងនឹងពាក្យបោសសម្អាតក្នុងមាត់ “ខុក”
ដែលពាក់ក្អកសាំងហើយកាន់តែលឺបាកបំផុតរបស់ពួកស្លឹក ។
អាខុកជាអ្នកយកការណ៍ ។ វាដឹងពួកសម្លាត់ទាំងអស់ហើយ
វាជាអ្នកពូកែនិយាយផង ។ វាអួតរោងថា វាបានស្គាល់
កន្លែងអាមីកំបាំងមួយហោថា “ភ្នំស្ករ:” ។ ភ្នំនេះជាទី
ដែលសត្វទាំងអស់ត្រូវចាប់កំណើតឡើងជាថ្មី ក្រោយពីបាត
ចាកឋានពីលោកនេះទៅ ។ វាថាកន្លែងនោះនៅលើមេឃ
ហួសពពកបន្តិច ។ នៅលើភ្នំស្ករ: សត្វឥតធ្វើការអ្វីទេ រាល់
អាទិត្យ ។ ស្ករ: ផ្ទៃឈើ និងនំ មានគ្រប់រស្មី ។ សត្វទាំង
អស់ស្តាប់អាខុក ព្រោះតែវានិយាយរឿងចម្លែកៗ ហើយខ្ជិល
ធ្វើការ ។ តែសត្វខ្លះមានជំនឿលើភ្នំស្ករ: ។ ជ្រួតមានការ
ពិបាកច្រើនក្នុងការពន្យល់កុំឱ្យសត្វទៀតជឿទៅលើកន្លែង
អាមីកំបាំងនោះ ។

អ្នកដែលមានចិត្តស្មោះស្ម័គ្រជាងគេ គឺអាព្រួញនិងមី
កណ្តូបសេះ ។ វាទាំងពីរនេះ មិនសូវចេះគិតទេ ។ ម៉្លោះ
ហើយ ក្រោយពីពេលដែលបានទទួលយកជ្រួតជាមេដឹកនាំ
វាជឿទាំងអស់នូវសំដីដែលជ្រួតនិយាយទាំងប៉ុន្មាន ហើយ

វាក៏និយាយប្រាប់បន្តទៅសត្វដទៃទៀត ។ រាមក្សេមប្រជុំ
សម្លាប់ក្នុងជ្រុងក្រដាសច្នៃហើយច្រៀងយ៉ាងស្អាត នូវច្រៀង
“បដិវត្តន៍” ក្រោយពេលបិទសម័យប្រជុំម្តងៗ ។

គិតទៅ បដិវត្តន៍ ហាក់ដូចជានឹងកើតមានក្នុងពេលឆាប់ៗ
ហើយហាក់ដូចជារៀបចំ បានស្រួលឡើងបន្តិចម្តងៗ ខុស
ពីការស្មានពីពេលមុន ។ ពីឆ្នាំមុន ពូស្វិត ដែលមានចិត្ត
សាហាវទៅលើពពួកសត្វ បានខិតខំធ្វើការជាប្រក្រតី ។ តែ
ពេលថ្មីៗនេះ គាត់ហាក់ដូចជារាយមាយក្នុងកិច្ចការច្រើន ។
គាត់កើតទុក្ខទៅម្នាក់ៗក្នុងចិត្ត ក្រោយពីបានខាតបង់ លុយ
កាក់ជាច្រើនដោយចាញ់ក្តីក្តាំ ហើយចាប់ផ្តើមដឹកសុរាកាន់
វ៉ែតច្រើនឡើងៗ ខុសធម្មតា ។ ជួនកាលគាត់ដេកលើកៅអី
យោលរបស់គាត់នៅផ្ទះបាយ ពេញមួយថ្ងៃ មើលសាស្ត្រា
បណ្តើរ ឆឹកស្រាបណ្តើរ ។ ពេលនោះគាត់តែងតែកាច់
ចំណិតនំជ្រលក់ក្នុងស្រាប្លែចោះឱ្យអាខ្វកស៊ី ។ តួលីនិងជើង
ឈ្នួលនៅទំនេរគ្មានការធ្វើ ហើយចេះតែធ្វើតបោកប្រាស
គាត់ជានិច្ច ។ ស្មៅដុះពេញចំការ ដំបូលផ្ទះឆ្លុះឆ្លាយ របង
បាក់បែក សត្វទាំងឡាយស៊ីមិនឆ្អែត ។

ខែមិថុនាមកដល់ ស្មៅត្រូវតែច្រូតទុក ។ ល្ងាចមិញ
ជាល្ងាចថ្ងៃសៅរ៍ ។ ពូស្វិតចេញទៅផ្សារ ហើយដាក់ស្រា

ហូសកម្រិត ។ គេទើបនឹងឃើញគាត់ត្រឡប់មកផ្ទះវិញ នៅ
រសៀលថ្ងៃអាទិត្យនេះ ។ ជើងឈ្នួលបានរឹតទឹកដោះគោ
ទុកពីព្រឹករួចហើយក៏នាំគ្នាទៅបាញ់ទន្សាយអស់ ឥតអីរល់
នឹងឡូចំណីសត្វទេ ។ ដល់គាត់ត្រឡប់មកដល់ផ្ទះវិញ ពូស្វិត
ក៏ប្រាស់ខ្លួនដេកលើវ៉ែត យកក្រមាគ្របមុខលក់រហូតដល់
ព្រលប់ ។ ម៉្លោះហើយសត្វទាំងអស់អត់ចំណីរហូត ថ្ងៃនោះ ។
មើលទៅវាទ្រាំទៅទៀតមិនបានទេ ។ គោមួយនោះដោយ
ឃ្លានពេក ក៏ដើរតម្រង់ទៅជ្រុងកែវដែលទុកចំបើង យកវ៉ែត
វាទាំងពីរបុកបំបាក់ទ្វារ ។ សត្វទាំងឡាយក៏នាំគ្នាប្រញាយ
ចូលទៅជាមួយៗ ក្នុងពេលនោះ ពូស្វិតភ្ញាក់ឡើងហើយរត់
ទៅកន្លែងដែលកើតហេតុ គាត់និងជើងឈ្នួលបួននាក់ទៀត
ក៏ចាប់រាយវាត់សត្វទាំងឡាយ ដោយរំពាត់យ៉ាងអស់ទំហឹង
ដែរ ។ អំពើនេះធ្វើឱ្យសត្វដែលកំពុងតែស្រេកឃ្លានអត់ទ្រាំ
តទៅទៀតមិនបាន ។ វាហាក់ដូចជាស្មោះគ្នាតែម្តងថ្វីបើបាន
រៀបចំទុកជាមុនក៏ដោយ គឺសត្វទាំងអស់បានងាកមកតវ៉ែវិញ
យ៉ាងស្វាហាប់ ។ ពូស្វិតនិងគ្នាគាត់ត្រូវគោរាត់និងធាក់
ស្ទើរគ្រប់ជ្រុង ។ ស្ថានការណ៍ហាក់ដូចជាកែលែងកើត ។
គាត់មិនដែលឃើញសត្វធ្វើយ៉ាងនេះសោះ ពីមុនៗ មក ។
ម៉្លោះហើយ សត្វដែលគាត់ធ្លាប់តែរាយដំនឹងធ្វើបាបតាមចិត្ត

បានធ្វើឲ្យគាត់និងគ្នីគ្នាភិតភ័យស្ទើរលោះព្រលឹង ។ ពូស្វិត
និងគ្នីគ្នាគាត់ក៏ដាច់ចិត្តរត់ចេញពីកន្លែងនោះ ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅ
ពេលដែលអ្នកទាំងនោះឡើងលើរទេះហើយ សត្វទាំងឡាយ
ក៏ព្រួតដៃគ្នា រុញរទេះយ៉ាងលឿន ចេញមកក្រៅផ្ទះហើយ
ទៅកណ្តាលផ្លូវធំ ។

ប្រពន្ធពូស្វិត អើតក្បាល មើលតាមបង្អួច ឃើញហេតុ
ការណ៍ដែលបានកើតឡើងទាំងអស់។ គាត់ប្រញាប់ប្រញាល់
ប្រមូលអីវ៉ាន់ខ្លះដាក់ក្នុងស្បោង ហើយរកប្រគល់ជូនកូន
ផ្សេងៗ អាខ្ញុំចេញពីផ្ទះហើយទទះស្លាបហើរតាមក្រោយ
ស្រែកខ្លាចរំពង ។ ក្រោយពីបានដេញពូស្វិតនិងគ្នីគ្នា
គាត់ចេញទៅដល់ផ្ទះហើយ សត្វទាំងឡាយក៏នាំគ្នាបិទ
ទ្វារបង្អំយ៉ាងប្រញាប់ ។

មុននឹងដឹងអំពីហេតុទាំងអស់ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅ
អម្បាញ់ចិត្តនេះ បដិវត្តន៍បានសម្រេចដូចបំណងហើយ ។ ពូ
ស្វិតត្រូវបណ្តេញឲ្យចេញក្រៅ ហើយភូមិទាំងមូលត្រូវនៅ
ក្នុងកណ្តាប់ដៃសត្វទាំងអស់ ។

ដើមឡើយ សត្វទាំងអស់ហាក់ដូចជាមិនទាន់ជឿលើ
វាសនារបស់ខ្លួនទេ ។ វាសនាគាត់ជុំវិញរបង ខ្លាចក្រែងមាន
អនុស្សាវរីយ៍បង្កប់ខ្លួនកន្លែងណាមួយ ។ រួចហើយទើបត្រឡប់

មកផ្ទះ ដើម្បីបំផ្លាញឲ្យអស់តួរសំណល់នៃអំណាចផ្តាច់ការ
របស់ពូស្វិត ។ បន្ទប់ដែលគេទុកប្រដាប់ប្រដាត្រូវបិទទ្វារ
ចោល ។

ប្រឡៅក ខ្សែ កន្ទុះ កាំបិតដឹកំណាច ដែលពូស្វិត
ប្រើសំរាប់ត្រៀមជ្រកនិងចៀបត្រូវបានប្រមូលយកទៅទម្លាក់
ចោលក្នុងអណ្តូង ។ បង្ហើរសេះ ប្រឡៅក របាំងភ្នែក
ស្បោងនិងរំពាត់ ត្រូវបានប្រមូលមកគរនៅកណ្តាលទីផ្ទះ
ហើយដុតចោល ។ សត្វទាំងឡាយលោតកញ្ឆោតដោយ
សេចក្តីរីករាយកាលបានឃើញរំពាត់ត្រូវភ្លើងនេះ ។ អាស័រឡី
យកបូដែលពូស្វិតតែងយកមកតុបតែងសេះនៅពេលទៅ
ផ្សារម្តងៗ នោះទៅបោះចោល ក្នុងគំនរភ្លើងរួចហើយវា
ពោលឡើងថា : “បូត្រូវចាក់ទុកដូចជាសម្លៀកបំពាក់ដែល
សំរាប់សំគាល់គេមនុស្ស ។ សត្វទាំងឡាយបិទត្រូវ
ស្លៀកខោអាវទេ ” ។

កាលបានឮដូច្នោះហើយ អាព្រូញក៏ចាប់កញ្ឆក់យកមក
ចំបើងដែលវាតែងយកមកបិទត្រចៀកវាសម្រាប់ការពាររុយ
នៅពេលរដូវរក្សា បោះចូលទៅក្នុងគំនរភ្លើងនោះមួយរំពេច ។

ក្នុងវេលាដ៏ខ្លី សត្វទាំងឡាយបានបំផ្លាញអស់ នូវវត្ថុ
ដែលជាសំណល់របស់ពូស្វិត ។ អាណ្ណុះហៅប្រមូលសត្វ

ទាំងអស់ទៅជ្រកហើយចែកពោធិ៍ឱ្យពីរចំណែកគ្រប់ ។ គ្នា។
ពួកវាបាននាំគ្នាដើរម្នាក់ ។ វាទាំងអស់គ្នានាំគ្នាច្រៀងបទ
“ បដិវត្តន៍ ” តាំងពីដើមដល់ចប់ប្រាំពីរដងហើយក៏ច្របូក
ខ្លួនសម្រាកលង់លក់យ៉ាងស្តាប់ស្តល់ ។ វាពុំដែលស្គាល់
សភាពបែបនេះអ្នកណាសោះឡើយ ។

ព្រឹកឡើងវានាំគ្នាប្រាកព្យាបាលមួយសប្តាហ៍។ វាទឹកឃើញ
អស់ហើយហេតុការណ៍ ដែលបានកើតកាលពីយប់មិញ ។
រួចវានាំគ្នាចេញទៅវាលស្មៅឯខាងក្រៅ ដែលនៅឯនាហ្ម
បន្តិចនិងដែលមាន ១ ខ្ពស់មួយ ។ កាលណាវាបានទៅ
ដល់កំពូលទួលនោះ គេអាចមើលឃើញទិសដីភាព ។ វា
សម្រែងយ៉ាងជាក់ស្តែង ។ សត្វទាំងអស់រត់ស្របក្រាបគ្នា
ឡើងដល់កំពូលទួលនោះ ហើយខំសម្លឹងមើលចុះមកក្រោមពុំ
រិញខ្លួនឃើញទេសភាពភូមិនៅក្រោមពន្លឺថ្ងៃពេលព្រលឹម ។
ត្រូវហើយ ! នេះជាសម្បត្តិរបស់វា ! អ្វីទាំងអស់ដែលវាបាន
ឃើញ ជារបស់វា ! វាលោតចុះលោតឡើង ចិត្តពោរពេញ
ទៅដោយសេចក្តីរំភើប ។ វាស្រែកទៅក្នុងអាកាសដោយ
សេចក្តីសម្រេចចិត្តយ៉ាងក្រៃលែង ។ វានាំគ្នាខ្លួនលើ
ស្មៅដីជោគដោយសន្សើម ។ វាចោទស្មៅទំពាពេញមាត់
យ៉ាងធ្ងន់ ។ វាឈូសបំបែកដីហើយរត់ច្រមុះហិត ។

រួចហើយវាដើរមើលជុំវិញភូមិ ត្រួតពិនិត្យសព្វគ្រប់ដោយ
សេចក្តីរំភើបនិងសម្បាយ ។ វាមើលវាលស្រែ វាលស្មៅ
ចំការ បឹង និងព្រៃគុម្ពោត ហាក់ដូចជាវាមិនដែលឃើញ
របស់ទាំងនេះសោះ ។

រួចហើយវានាំគ្នាចូលភូមិវិញ ឈប់ស្ងៀមនៅមុខផ្ទះ ។
ផ្ទះនេះក៏ជាសម្បត្តិរបស់វា ក៏ប៉ុន្តែវាហាក់ដូចជាខ្លាចមិនហ៊ាន
ចូលទៅក្នុង ។ បន្តិចមកវាសម្លឹងនិងអាណ្តះយកស្មារតីលម្អិត
ទាល់តែវាមើលឃើញសត្វទាំងអស់ក៏នាំគ្នាចូលដោយតម្រៀបគ្នា
ជាន់ជួរមួយនិងដោយដាក់ពឹងជួរ ។ ហាក់ដូចជាពុំចង់ឱ្យអ្វី
កំរើក ។ វាដើរមុខ ។ ចូលពីបន្ទប់មួយទៅបន្ទប់មួយ ។
វាមើលដោយស្ងប់ស្ងៀមនិងដោយឥតចេញស្តីអ្វីមួយម៉ាត់ នូវ
ក្រឡឹងកែវកង នូវកែវដែលមានពួកច្រកសុទ្ធតែស្នាបសត្វ នូវ
កញ្ចក់ផ្ទះ កៅអី កម្រាល នូវរូបថត ដែលព្យួរនៅក្នុង
បន្ទប់សំអាត ។ រួចហើយ វានាំគ្នាចុះមកក្រៅ ។ តែវាពេច
នោះគេដឹងថាបាត់មីប្រពេន ។ គេក៏នាំគ្នាឡើងទៅវិញ ហើយ
ក៏ឃើញមីប្រពេននៅក្នុងបន្ទប់ដេក ។ វាកំពុងរើសបានបូ
ពណ៌លឿងរបស់ប្រពន្ធពូស្វិត ហើយយកមកដាក់លើស្នាម
ផ្ទៀងផ្ទាត់មើលក្នុងកញ្ចក់ ។ ឃើញដូច្នោះ សត្វទាំងអស់ក៏
ស្តាប់ន្ទោសមីប្រពេន រួចហើយក៏នាំគ្នាដើរចេញទៅក្រៅ ។

សាច់ឆ្អឹងដែលព្យួរចោល ក្នុងផ្ទះបាយ ត្រូវបានយកទៅកប់
ចោល ចំណែកឯក្នុងស្រាត្រូវអាព្វហ្មធាតុក្នុង ។ ក្រោយ
ពីនេះ គ្មានរបស់អ្វីទៀតដែលត្រូវប៉ះពាល់ទេ ។ សត្វ
ទាំងអស់បានសម្រេចចិត្តយកផ្ទះធ្វើជាសារមន្ទីរ ហើយហាម
មិនឱ្យសត្វណាមួយរស់នៅកន្លែងនោះឡើយ ។

ក្រោយពីបានស៊ីផ្អែកហើយ អាសំឡីនិងអាឈ្នះក៏ចាប់
កោះប្រជុំសត្វទាំងអស់ម្តងទៀត ។ “សមមិត្តទាំងអស់គ្នា!”
អាសំឡីពោលឡើង “ឥឡូវម៉ោងទើបតែឯកនេះទេ យើងនៅ
សល់ពេលច្រើនណាស់ ។ ដូច្នេះចូរយើងនាំគ្នាច្រូតស្មៅ ក៏
ប៉ុន្តែអញមានរឿងមួយត្រូវដោះស្រាយជាបន្ទាន់សិន”។ ជ្រូក
បានប្រាប់អង្គប្រជុំថា នៅក្នុងអំឡុងបីខែកន្លងមកនេះ វាបាន
ទំហាត់រៀនខ្លួនឯងរហូតចេះអាននិងសរសេរ តាមសៀវភៅ
រៀនអានរបស់កូនពូស្វិតដែលបោះចោលក្នុងគំនរសំរាម ។
អាឈ្នះប្រើឱ្យអាម្នាក់ដើររកកំប៉ុងថ្មាំពេទ្យនិងស ហើយ
ក៏នាំគ្នាដើរទៅមុខទ្វាររបងឯផ្លូវធំ ។ នៅទីនោះអាសំឡី
ដែលពូកែសរសេរជាងគេទាំងអស់ ក៏ទាញដក់មកលប់ឈ្មោះ
ពូស្វិត ហើយសរសេរ ដាក់ឈ្មោះថ្មីវិញថា “វិមានសត្វ”។
ចាប់ពីឥឡូវទៅ កន្លែងនេះ នឹងមានឈ្មោះថា “វិមានសត្វ”។
បន្ទាប់មក ពួកវាក៏នាំគ្នាត្រឡប់មកក្នុងវិញ ។ អាសំឡីនិងអា

ឈ្នះ បញ្ជាឱ្យរកដណ្តើរវែងមួយ ហើយឱ្យដាក់ផ្នែកទៅលើ
ជញ្ជាំងជង្រក ។ វាបានពន្យល់អង្គប្រជុំថា ក្រោយពីបាន
សិក្សាបីខែមក វាបានយកគោលការណ៍ នៃលទ្ធិសត្វនិយម
មកបំព្រួញបាននៅត្រឹមប្រាំពីរបាត្រា ។ មាត្រាទាំងនេះ ត្រូវ
ចារទុកលើជញ្ជាំង ។ វានឹងទៅជាធម្មនុញ្ញមួយ ដែលឥត
មាននរណាដែលប្រកាន់ សម្រាប់ឱ្យសត្វទាំងឡាយប្រតិបត្តិ
តាមតាគ្នា ។ ដោយមានការពិបាកបន្តិច (ជ្រូកមិនអាច
ឡើងដណ្តើរដោយស្រួល) អាឈ្នះ ឡើងដណ្តើរហើយចាប់
ផ្តើមធ្វើការ ចំណែកអាប្រាជ្ញាជួយនៅពីក្រោមពីរបីកាំ ដៃ
ម្ខាងកាន់កំប៉ុងថ្មាំ ។ ធម្មនុញ្ញគ្រប់មាត្រា ត្រូវសរសេរលើ
ជញ្ជាំងខ្មៅដោយថ្មាំសជាអក្សរធំ ។ ដែលគេអាចមើលពី
ចម្ងាយបាន ។

វាអានដូចតទៅ :

ធម្មនុញ្ញ

- មាត្រា១ . - អ្វីដែលមានជើងពីរជាសត្វ
- មាត្រា២ . - អ្វីដែលមានជើងបួននិងមានស្លាបជាមិត្ត
- មាត្រា៣ . - សត្វមិនត្រូវស្លៀកសំពត់
- មាត្រា៤ . - សត្វមិនត្រូវដេកលើគ្រែ
- មាត្រា៥ . - សត្វមិនត្រូវជីកស្រា

មាត្រា ៦ . - សត្វមិនត្រូវសម្លាប់សត្វគ្នាឯង

មាត្រា ៧ . - សត្វទាំងអស់ស្មើគ្នា

មាត្រាទាំងអស់ត្រូវបានសរសេរឡើងយ៉ាងប្រណីតមាន
ខុសខ្លះតែមិនសំខាន់ទេ ។ រីឯអក្ខរាវិរុទ្ធត្រឹមត្រូវល្អទាំង
អស់ ។ អាណ្ណៈអានឡើងវិញខ្លាំងៗដើម្បីឱ្យអ្នកទាំងអស់ឮ ។
សត្វទាំងអស់យល់ព្រមឥតមានជំទាស់ត្រង់ណាឡើយ ។
ចំណែកសត្វដែលឆ្លាត បានទន្ទេញមាត្រាទាំងអស់ចាំជា
ស្រេច ។

“ឥឡូវសមិគ្គ - អាណ្ណៈនិយាយដោយត្រវាត់ជក់សរ
សេរចោល - ចូរយើងនាំគ្នាទៅច្រូតស្មៅ ដើម្បីទុកជា
កិត្តិយស ។ យើងត្រូវធ្វើការឱ្យបានហ័សជាងអាស្វិតនិង
គ្នីគ្នាវា” ។

លុះឮដូច្នោះ គេទាំងបីដែលមិនសូវស្រួលខ្លួនយូរមក
ហើយនោះក៏ស្រែកម៉ី ដោយតូញត្រែថា គ្មាននរណាវិតទឹក
ដោះវាជាង២៤ ម៉ោងមកហើយ ហើយដោះវាគឺងស្ទើរបែក ។
គិតមួយស្របក់មក ជ្រូកក៏បញ្ជាឱ្យរកចោតហើយក៏ចាប់ផ្តើម
វិតទឹកដោះដោយដៃទាំងពីរយ៉ាងថ្និត ។ រឹតតែបន្តិច ក៏
បានទឹកដោះពេញប្រាំចោត ។ សត្វទាំងឡាយឈរមើល
ដោយផ្អិតផ្អង់ ។

“តើយើងនឹងយកទឹកដោះនេះទៅធ្វើអ្វី?” សត្វមួយ

ស្រែកសួរឡើង ។

“អញធ្លាប់ឃើញអាស្វិត យកទៅលាយឱ្យអញស៊ី” ។
មានមួយឆ្លើយភ្លាម ។ “គួរកុំគិតពីអាទិកដោះនេះ” ។
អាណ្ណៈស្រែកឡើងហើយសម្លឹងមើលទៅទឹកដោះគេ “ទុក
វាសិនទៅការច្រូតស្មៅវាសំខាន់ជាង! វែន! អាស្វិតឱ្យ
ឯងនាំគ្នាយើងទៅមុនចាំអញទៅតាមក្រោយ ។ ទៅ
មុនចុះសម្លាប់ ការច្រូតកំពុងរឹតចាំយើង” ។

សត្វទាំងឡាយនាំគ្នាដើរតំរង់ទៅវាលស្មៅ ហើយក៏ចាប់
ផ្តើមច្រូត ។ ដល់ត្រឡប់មកវិញនៅពេលល្ងាច វាទាំងអស់
គ្នាដឹងថាមានគេលួចទឹកដោះគេអស់ ។

ចំណុច ៣

គេធ្វើការ បែកញើសដើម្បីច្រូតនិងអូសស្មៅយកបកទុក
លទ្ធផលបានតាមប្រសើរលើសពីការស្មាន ។ នេះជាជោគ
វ័យដ៏ធំមួយរបស់ពួកគេ ។ ពួកគេតែងជួបប្រទះនឹងឧបសគ្គ
ពារច្រានក្នុងការប្រកបការងារ ព្រោះកិច្ចការទាំងនេះកើតមាន
ឡើងសំរាប់តែបន្ទុក ។ ម៉្លោះហើយពួកគេមានការពិបាក
យ៉ាងខ្លាំង ព្រោះជួនកាលកិច្ចការខ្លះបង្ខំឱ្យគេឈរលើជើង
ក្រោយទាំងពីរដូចបន្ទុក ។ តែជ្រូកវាឆ្លាត វាចេះត្រិះរិះ
រុករកច្នៃយដោះស្រាយបានទាំងអស់ ។ សេះស្គាល់វាល
ស្មៅស្ទើរតែគ្រប់កន្លែង ហើយដោយពិតទៅវាចេះច្រូតនិង
ប្រមូលស្មៅពូកែជាងពូស្វិតនិងគ្នីគ្នាគាត់ទៅទៀត ។ ជ្រូក
មិនសូវចេះធ្វើការទេ វាគ្រាន់តែឱ្យបញ្ជានិងត្រួត ។ ដោយ
វាមានប្រាជ្ញាជាងសត្វដទៃ វាត្រូវតែកាន់តំណែងកំពូលជា
ក្រុមអ្នកដឹកនាំ ។ អាព្រួញនិងមីកណូបសេះ ចេះរៀបចំខ្លួន
វាដាក់ខ្សែចងរទេះឬរនាស់ (ជន្លូញនិងបង្ហើរត្រូវឈប់ប្រើ
ចាប់ពីថ្ងៃនេះតទៅ) ហើយអូសជុំវិញវាលស្មៅ ដោយមាន
ជ្រូកនៅពីក្រោយ គ្រាន់តែឱ្យបញ្ជាដូចជា : “ ទៅមុខ ” ឬ

“ ទៅក្រោយ ” ។ សត្វនិយាយ សុទ្ធតែមានការធ្វើ ខ្លះត្រឡប់
ស្មៅ ខ្លះទៀតប្រមូលស្មៅ ។ សូម្បីតែទានិងមាន់ក៏ជួយ
គេដែរ រកត់ទៅវិញទៅមកកណ្តាលថ្ងៃ ពុំស្មៅយកមេរុក
ពេញមួយថ្ងៃ ។

ការច្រូតកាត់បានចប់សព្វគ្រប់ក្នុងរយៈពេលពីរថ្ងៃ កុំ
ពេលតិចជាងពូស្វិតនិងគ្នីគ្នាគាត់ទៅទៀត ។ តាមពិត កិច្ច
ការនេះ ជាសញ្ញានៃប្រតិបត្តិការមួយយ៉ាងធំដែលមិនដែល
កើតមានឡើយនៅក្នុងភូមិសាស្ត្រប្រេង ។ គ្មានការខូចខាតនិង
ខ្លីខ្លាឡើយ ។ សូម្បីតែកំទេចស្មៅតូចមួយក៏ត្រូវទានិងមាន់
ពាំយកទៅទុកដែរ ។ ប៉ុន្តែទៀតគ្មានសត្វណាមួយលួច
ស្មៅទេ ។ រដូវក្តៅបានផុតទៅ ឬក៏មានការធ្វើហូត ។
សត្វទាំងអស់មានការរំភើបចិត្ត និងសប្បាយក្នុងកិច្ចការដែល
វាពុំដែលនឹកនាសោះនោះ ។ ចំណីមានទាសស្វាញ់ខុស
ពីមុន ព្រោះឥឡូវចំណីនោះជាកម្មសិទ្ធិរបស់វា ។ វាបាន
បង្កើតខ្លួនវា សម្រាប់ខ្លួនវា ខុសពីមុនដែលជាចំណីបំប៉ន
ដោយម្ចាស់អស់ប្បុរស ។ នៅពេលដែលបន្ទុកផុតពីខ្លួន
និងអស់នៅដោយសារកម្លាំងគេ បានបាត់ទៅហើយ ឬប
ចំណីហាក់ដូចជាបានបរិបូណ៌គ្រប់ ។ គ្នា ។ ការសប្បាយក៏
មានច្រើន ថ្វីបើសត្វទាំងនោះ ពុំទាន់មានការពិសោធន៍ក៏

ដោយ ។ ឧបសគ្គបាវចនា ដូចជានៅក្នុងពោធិសាស្ត្រ
វាត្រូវប្រឡេះពោធិចេញតាមរបៀបចាស់ គឺផ្គុំ ព្រោះវាគ្មាន
ប្រដាប់សំរាប់ប្រឡេះ ។ តែក្រោយការសឹកនៃរបស់អាព្រួញ
ជ្រុកប្រឡេះពោធិដោយកម្លាំងបាយ ។ ឥឡូវអ្នកណា
សរសើរអាព្រួញ ដែលពីដើមធ្វើការច្រើនជាងគេជាងឯង
ហើយឥឡូវធ្វើការបីដងលើសដើមទៅទៀត ។ កិច្ចការ
ទាំងឡាយក្នុងស្រែត្រូវធ្លាក់ក្នុងកណ្តាប់ដៃអាព្រួញទាំងអស់ ។
ព្រឹកក្រពើព្រលប់រាហូស វារុញរទេះ និងធ្វើតែការណាដែល
ពិបាក ។ វាបានពឹងទូលាន់ដំទង់មួយចំងាយដាស់វាឱ្យភ្ញាក់
កន្លះប៉ោងមុនគេ ហើយចាប់ធ្វើការដែលត្រូវបង្ហើយនិង
ប្រញាប់ មុនគេឯងទាំងអស់ ។

វាបានជួយដោះស្រាយបញ្ហាជាច្រើន ហើយថែមទាំង
លើកដំកើរគំនិតថ្មី ដែលវាប្រកាន់ទុកជាមេរៀនរបស់វា
យ៉ាងខ្លាំងខ្លួនគឺ : “អញត្រូវធ្វើការឱ្យកាន់តែច្រើន” ។

ម្នាក់ៗបានធ្វើការទៅតាមសមត្ថភាពរៀងៗខ្លួន ។ ទា
និងមានបានជួយពីសង្គ្រាមពោធិ ធ្វើឱ្យបានចំណេញប្រាក់
នៅក្នុងពេលប្រឡេះពោធិម្តង ។ ឥតមានអ្នកណាចូល
ក្នុងវត្តអំពីចំណីឡើយ ។ ការឈ្នះ ប្រដាប់ប្រគប់
ច្រណែន ដែលពីដើមធ្លាប់មាន ឥឡូវបាត់អស់រលីង ។ គ្មាន

នរណាគេចរេពីកិច្ចការទេ ហើយដូចជាគ្មាននរណាខ្លួន
សោះ ។ បានតែបីប្រដាប់មួយទេ ដែលក្រោកបិនទាន់គេ
ហើយធ្វើការក៏មិនហ៊ុសហ៊ួន ហាក់ដូចជាមានថ្មមួយដុំធំ
ជាប់នឹងជើងវា ។ ចំណែកអាកប្បកិរិយារបស់ឆ្នាំក៏គួរឱ្យកត់
សំគាល់ដែរ ។ ព្រោះឱ្យតែពេលណាមានការ វាច្រើនតែ
រត់គេចបាត់ ។ វាពូនបាត់រាប់ប៉ោង ឃើញមុខតែក្នុងពេល
បាយ ឬពេលល្ងាចដែលគេបានបង្ហើយកិច្ចការអស់ហើយ ។
វាធ្វើដូចជាមិនដឹងមិនឮអ្វីសោះ ។ តែវាចេះធ្វើពុត មាយា
ស្រែកយំគួរឱ្យអាណិតនិងជឿទាំងស្រុង ។ អាភ័យលាភ័យស្តាប់
ដូចជាគ្មានប្តូរចិត្តគំនិតអ្វីសោះ តាំងពីបដិវត្តន៍មក ។ វាធ្វើការ
តាមរបៀបយឺត ហើយចេសដូចជំនាន់មុន ។ វាមិនដែល
គេចរេមែនតែក៏មិនដែលធ្វើការអ្វីដែរ ។ បើគេសួរវាពី
ប្រយោជន៍និងលទ្ធផលនៃបដិវត្តន៍ វាឆ្លើយថាគ្មានយោបល់ ។
បើសួរថា តើវាសប្បាយចិត្តជាងមុនឬទេ វាឆ្លើយត្រឡប់មក
វិញថា : “សត្វលា មានជីវិតវែងណាស់ ពួកវាខ្លាំងណាស់
មិនដែលប្រទះឃើញខ្មោចលាទេ” ។ សត្វទាំងឡាយស្តាប់
ហើយក៏ពេញចិត្តនឹងសំដីរបស់វានេះទៅ ។

ថ្ងៃអាទិត្យជាថ្ងៃសំរាក ។ បាយព្រឹកត្រូវពន្យារពេលមួយ
ម៉ោង ។ ក្រោយពេលបាយ សត្វទាំងអស់ត្រូវចូលរួមក្នុងពិធី

ដែលគេតែងរៀបចំឡើងរាល់អាទិត្យ ។ ដំបូង គឺពិធីលើក
ទង់ ។ អាស័រ្យីរើសបានត្រួតពិនិត្យក្រាលតុពណ៌ខៀវខ្ចី
របស់ប្រពន្ធព្យាស្វិតហើយវាតូចប្រក្រតកសេះ និងស្នែងពណ៌ស
បើផ្ការំលឹកនោះ ។ នេះជាទង់បដិវត្តន៍របស់វា ។ រាល់
ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យគេត្រូវបង្ហូរទង់នេះនៅមុខផ្ទះ ។

“ពណ៌ខៀវខ្ចី គំណាងរាល់ស្មៅនៃស្រុកយើង” អា
ស័រ្យីពន្យល់ “ចំណែកក្រចកសេះនិងស្នែងជាសញ្ញានៃ
សាធារណរដ្ឋរបស់យើងក្រោយពីបានរំលំរបបមនុស្ស” ។

លុះលើកទង់រួច សត្វទាំងអស់គ្នាចូលទៅក្នុងជម្រកធំ
ដើម្បីធ្វើបរិសុទ្ធិបាតដែលវាហៅថា “មីទីង” ។ ពេល
នេះហើយដែលផែនការ សម្រាប់អាទិត្យក្រោយត្រូវយកមក
អែបដក ។ សេចក្តីសម្រេចចិត្តទាំងឡាយ ត្រូវយកមកពិនិត្យ
និងពិភាក្សា ។ រាល់ដងគេសង្កេតឃើញថាជ្រូកជាអ្នកចូល
ចិត្តស្នើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ។ សត្វដទៃតែចាំតែបោះឆ្នោត ។
អាស័រ្យី និង អាណ្ណៈ ធ្វើសកម្មភាពច្រើនជាងគេក្នុងពេលប្រជុំ
ម្តងៗ ។ តែតាមការសង្កេត គេឃើញថាអាពីរនាត់នេះច្រើន
តែមានយោបល់ខ្វែងគ្នា ។ បើអាមួយស្នើ អាមួយមុខជា
ប្រឆាំងជានិច្ច ថ្វីបើសេចក្តីសម្រេចនោះបានបោះឆ្នោតរួច
ហើយនិងមិត្តប្រឡូមមានការជំទាស់ក៏ដោយ ។

ដូចជា ក្នុងរឿងមួយដែលមានសំណើចង់បង្កើតផ្ទះសំរាក
នៅក្រោយចំការ សំរាប់សត្វណាដែលចូលវែយជ្វា ធ្វើការ
លែងកើត ។ ពេលនោះមានកើតការទាស់ទែងគ្នារវាងអា
ស័រ្យី និង អាណ្ណៈ អំពីការកំណត់អាយុពូជសត្វគ្រប់ប្រភេទ ។

បរិសុទ្ធិបាតច្រើនបញ្ចប់ដោយចម្រៀង “បដិវត្តន៍”
ហើយនៅពេលរសៀល សត្វទាំងឡាយអាចសម្រាកបាន។
ជ្រូកបានយកបន្ទប់ដាក់សម្ភារ ធ្វើជាសេនាធិការរបស់វា ។
ពេលយប់វាទាំគ្នារៀនចំណេះដឹងផ្សេងៗ ជាងឈើនិងចំណេះ
ផ្សេងៗទៀត តាមសៀវភៅដែលវាប្រមូលបានមកពីផ្ទះពូ
ស្វិត ។

អាស័រ្យី រលំណាស់ក្នុងការរៀបចំសត្វទាំងអស់ឲ្យទៅ
ជាក្រុមហៅថាគណៈកម្មការ ។ វាមិនដែលនឿយហត់
ក្នុងកិច្ចការនេះឡើយ ។ វាបង្កើត “គណៈកម្មការបង្កើនពង”
សម្រាប់ពូកមាន់ “គណៈកម្មការបោសសំអាត” សម្រាប់
គោ “គណៈកម្មការដុសខាត់គំនិត” សម្រាប់ហ្វឹកហ្វឺន
កណ្តុរនិងទន្សាយដែលជាសត្វព្រៃ “គណៈកម្មការបង្កើន
អាយុ” សម្រាប់ចៀមនិងគណៈកម្មការដទៃទៀត ។ ម៉្យាង
ទៀតវាបានបង្កើតសាលារៀនអាននិងសរសេរ ។

សំរេចសំរួចទៅ គំរោងការទាំងនេះធ្លាក់ទឹកទាំងអស់ ។

ដូចជាគំរោងហ្នឹងសត្វព្រៃឱ្យចេះមានរបៀបរបប និង
សណ្តាប់ធ្នាប់ ។ ដល់ធ្វើបានបន្តិចទៅ ឃើញថាសត្វព្រៃ
អស់នោះទៅតែមានអាកប្បកិរិយាដដែល ហើយបើកាល
ណាសត្វទាំងពួងទទួលស្គាល់វា វានឹងយកឧកាសនោះ
ដើម្បីបំប្រែយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនតែម្តង ។ គ្នាបានស្ម័គ្រចិត្ត
ចូលបំប្រែក្នុងគណៈកម្មការផុសខាត់គំនិត បានតែពីរបីថ្ងៃ
ហើយបាត់មុខតែម្តងទៅ ។ ជួនកាលគេឃើញវាអង្គុយលើ
ដំបូល រឺយាយលេងជាមួយសត្វចាប់យ៉ាងព្រៃឆ្នើម ។ វា
ប្រាប់នៅចាប់ថា ឥឡូវសត្វទាំងអស់ជាមិត្ត ហើយបើចាប់
ណាមួយចង់ចូលក្នុងចលនានេះ នោះនឹងអាចហើរមកទំពិត
ជើងវាបាន ។ ក៏ប៉ុន្តែបិនដែលមានចាប់ណាមួយមកពិតវា
ឡើយ ។

ថ្នាក់រៀនអាននិងសរសេរដូចជាមានជោគជ័យ ។ មក
ដល់រដូវមួយទៀត សត្វស្ទើរតែទាំងអស់ចេះអាននិងចេះ
សរសេរបន្តិចបន្តួច ។ ចំពោះជ្រូក វាចេះអាននិងសរសេរ
យ៉ាងជំនាញ ។ ឥឡូវនេះវាចេះអានគ្រាន់បើ តែមិនចូល
ចិត្តអានអ្វីទាំងអស់ក្រៅពីធម្មនុញ្ញ ។ មីក្នុកព័ត៌មានចេះអាន
ស្នាមជាន់ផ្តែ ហើយឧស្សាហ៍អានអប្បបរមាសតដែលវា
ពិសបានពីក្នុងក្នុងសំរាមឱ្យសត្វដទៃទៀតស្តាប់ ។ អាភ្នើ

ចេះមើលស្នាមដូចជ្រូកទាំងឡាយ ក៏ប៉ុន្តែមិនសូវហ្នឹងហ្នឹងខ្លួន
ឯងក៏ទៅទៀតទេ ។ ពីព្រោះតាមយោបល់វា វាថាដូចជា
គ្មានអ្វីសំខាន់នឹងអានទេ ។ មីក្នុកព័ត៌មានចេះអស់ក្នុងអក្សរ តែ
មិនចេះប្រកប ។ អាព្រាញនៅងាប់ត្រឹមអក្សរ “ត” ។ វា
យកជើងតូសអក្សរលើដី ឈរជញ្ជាំងមើលអក្សរនីមួយៗ
ត្រចៀកបេះទៅក្រោយ ជួនកាលត្រូវក្បាលខំប្រឹងទន្ទេញឱ្យ
ចាំតែដូចជាគ្មានបានផលអ្វីសោះ ។ វាចេះហើយច្រើនតែ
ភ្លេចទៅវិញ ។ ដូច្នេះ ឥឡូវនេះវាចេះត្រឹមតែអក្សរ “ត”
ដែលវាសរសេរចុះឡើងវាលថ្ងៃដើម្បីកុំឱ្យភ្លេច ។ មីប្រផេះ
ប្រកែកមិនព្រមរៀនអ្វីក្រៅពីអក្សរដែលមានក្នុងឈ្មោះវា
ទេ ។ វាយកមែកឈើងាប់មកផ្គុំជាអក្សរឈ្មោះវាហើយបេះ
ផ្គុំពីរបីមកលំអ រួចដើរជុំវិញមើលឈ្មោះវាដោយសេចក្តី
រីករាយ ។

សត្វរាជ្យទៀតរៀនបានត្រឹមតែអក្សរ “ត” ។ ចំណែក
អាព្រាញដូចជាព័ត៌មាននិងទា វាមិនទាំងចាំនូវធម្មនុញ្ញដែល
មានមាត្រាតែប្រាំពីរផង ។ ក្រោយពីបានត្រឹមនេះអស់ពេល
ជាច្រើនមក វាសំឡឹកបានសម្រេចបង្វែងធម្មនុញ្ញនោះឱ្យ
មកនៅតែត្រឹមឃ្លាមួយ៖ “ ជើងបួនល្អ ជើងពីរអាក្រក់ ”
ដែលវាសន្មតថាជាគោលគំនិតធំនៃលទ្ធិសត្វនិយម ។ សត្វ

ណាបានយល់ឃ្លានេះច្បាស់ មុខជាបានគេចផុតពីឥទ្ធិពលនៃ
អនុស្ស ។ មុនដំបូងសត្វស្លាបទាំងអស់មិនយល់ស្របតាម
ទេព្រោះនឹកៗ ទៅពួកវាមានជើងពីរដូចអនុស្សដែរ តែអា
សំឡីខំពន្យល់ដូចតទៅ ៖

“សមមិត្ត ស្លាបឯងជាអរយេវៈ នៃការធ្វើដំណើរមិនមែន
ជាអរយេវៈសម្រាប់ចាប់កាន់ទេ ។ ដូច្នេះស្លាបវែងត្រូវគិត
ដូចជាជើង ។ វាខុសពីដៃអនុស្សដែលវាប្រើប្រាស់សំរាប់
ប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់នានា” ។ សត្វស្លាបទាំងឡាយមិនសូវ
យល់ន័យនៃពាក្យព្យាបាលរបស់អាសំឡីនេះទេ តែវាសុខចិត្ត
ទទួលព្រម ហើយចាប់ពីពេលនោះមក សត្វទាំងឡាយខំ
ទន្ទេញឃ្លាខាងលើនេះ ។ ពាក្យស្មោក “ជើងបួនល្អ ជើងពីរ
អាក្រក់” ក៏បានត្រូវគេសរសេរនៅលើជញ្ជាំងជង្រុក ដោយ
អក្សរធំៗ ពីលើមាត្រាទាំងប្រាំពីរនៃធម្មនុញ្ញ ។ នៅពេល
ដែលវាបានទន្ទេញចាំស្ទាត់ហើយ ព័ត៌មានកាន់តែស្រឡាញ់
កាលិតនេះឡើង ។ រាល់ពេលដែលវាដេកលេង កណ្តាល
រាលស្មៅវាតែងតែស្រែកពាក្យនេះ “ជើងបួនល្អ ជើងពីរ
អាក្រក់ ! ជើងបួនល្អ ជើងពីរអាក្រក់ !” ពីរបីម៉ោងដោយ
ឥតនឿយហត់អ្វីឡើយ ។

អាណ្ណៈមិនសូវអីរល់នឹងគណៈកម្មការដែលអាសំឡីបាន

បង្កើតនោះទេ ព្រោះវាជឿថា បើចង់ឲ្យមានប្រយោជន៍ ការ
អប់រំត្រូវធ្វើឡើងសម្រាប់តែសត្វតូចៗមិនមែនសំរាប់ប្រៀន
ពួកអានី ។ ទេ ។ ក្រោយពីបានរួចការច្រូតកាត់ហើយ មី
ម្រេចនិងមីព្រុះ បានសម្រាលកូនបានប្រាំបួន ។ បន្តិចមក
អាកូនតែត្រូវផ្តាច់ដោះពីមេវា ។ អាណ្ណៈយកវាទៅទុកឆ្ងាយ
ពីមេវា ព្រោះវាជឿថាត្រូវតែឲ្យវាបានទទួលការអប់រំ ។ វា
យកទៅលាក់ទុកលើផ្ទៃខ្ពស់មួយ ។ ហើយដើម្បីឡើងទៅ
ដល់ គេត្រូវប្រើជណ្តើរ ។ កន្លែងនេះស្ងាត់ពីមុខពីមាត់គេឯង
ម៉្លោះហើយគ្មានសត្វណាដឹងព្រំព័រឡើយនេះទេ ។

រឿងទឹកដោះគោដែលចេះតែបាត់ ឥឡូវគេទើបនឹងដឹង
ថាជ្រូកល្អចយកទៅផឹក ។ ឥឡូវនេះដល់រដូវផ្លែឈើទុំ ។
រាលស្មៅក្រាលពាសពេញទៅដោយផ្លែឈើទុំជ្រុះដោយ
ត្រូវខ្យល់ ។ សត្វទាំងអស់សង្ឃឹមថានឹងបានចំណែកស្មៅ
គ្នា ។ ថ្ងៃមួយមានបញ្ហាពីលើមកថា ផ្លែឈើទុំ ដែលជ្រុះត្រូវ
រើសហើយប្រមូលសម្រាប់ផាច់ណាជ្រូក ។ ពេលនោះសត្វ
ទាំងឡាយ បញ្ចេញពាក្យរអ៊ូរទាំ តែឥតបានការ ។ ជ្រូក
គេយល់ស្របទាំងអស់គ្នា សូម្បីតែអាសំឡីនិងអាណ្ណៈក៏ស្រប
តាមដែរ ។ អាប្រាជ្ញមានការពន្យល់សត្វទាំងឡាយអំពី
រឿងនេះ ។ “សមមិត្ត” អាប្រាជ្ញស្រែកឡើង “ចូរឯងកុំ

ស្មានថាពួកប្រូតេស្ទនេះ ដើរក្បែរជារួមយោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ។
ពួកយើងមិនចូលចិត្តទឹកដោះគោនិងផ្ទៃឈើទុំទាំងនោះទេ ។
តែគោលបំណងធំរបស់យើងគឺសុខភាពល្អ ។ វិទ្យាសាស្ត្រ
បានចែងថា ទឹកដោះគោនិងផ្ទៃឈើមានជាតិសំរាប់ឱ្យសត្វ
ប្រូតមានសុខភាពមាំមួន ។ យើងប្រូតជាអ្នកប្រើប្រាស់ ។
កិច្ចការទាំងអស់នៅក្នុងភូមិនេះ ត្រូវពួកប្រូតធ្វើ ។ ថ្ងៃយប់
យើងប្រូតជាអ្នកបើកការខុសត្រូវដល់សុខទុក្ខរបស់ឯងទាំង
អស់គ្នា ។ ដោយសារពួកឯងទាំងអស់គ្នានេះហើយ ដែល
ប្រូតបង្ខំចិត្តដឹកទឹកដោះគោនិងស៊ីផ្ទៃឈើ ។ តើវានឹងទៅ
យ៉ាងម៉េចទៅវិញ បើសិនជាយើងប្រូត ធ្វើការមិនកើត?។

អាស៊ីតនឹងត្រឡប់មកវិញ! ពិតមែនហើយ អាស៊ីតនឹង
ត្រឡប់មកវិញ! ហើយមុខជា...” អាប្រាជ្ញស្រែក
ព្រមទាំងដើរចុះឡើង ត្រីត្រវាត់កន្ទុយទៅបក “មុខជាក្នុង
ចំណោមឯងទាំងអស់គ្នានេះ គ្មានអាណាមួយចង់ឃើញមុខ
អាស៊ីតឡើយ” ។

រឿងមួយដែលសត្វអស់នេះដឹងហើយយល់ គឺមិនចង់
ឃើញមុខពូស្វិតចៅហ្វាយចាស់ ។ និយាយដល់រឿងនេះ
ឡើង សត្វទាំងអស់រកអ្វីតបតពុំបានឡើយ ។ ការទុក
ឱ្យពួកប្រូតមានសុខភាពល្អដូចជាការប្រសើរនិងចាំបាច់ ។

ដូច្នេះ ទាំងអស់គ្នាពេញលេញសោតចាប់ពីថ្ងៃនេះតទៅ ពិតដោះ
គោនិងផ្ទៃឈើទុំ ។ ជ្រះក៏ដោយ នៅលើសើមក៏ដោយ ក្រូវ
រក្សាទុកឱ្យពួកប្រូត ។

ចំពូក ៤

នៅចុងផ្លូវរក្សា ដំណឹងនៃបដិវត្តន៍នៅភូមិសង្រែកបាត
ព្យុះសាយដល់ភូមិជិតខាង ។ រាល់ថ្ងៃ អាស័ន្ទីនិងអាណ្ណៈ
ប្រើព្រាបឡប់ពេញបេសកកម្មនៅភូមិជិតឆ្ងាយ ដើម្បីពន្យល់
អំពីបដិវត្តន៍និងបង្រៀនចំរៀង : “បដិវត្តន៍” ។

ចាប់ពីពេលកើតហេតុមក គេឃើញពូស្វិតអង្គុយនៅ
ក្នុងភ្ញៀវស្រាវ៉ាយរ៉ាប់ប្រាប់គេឯងពីរឿងខ្មោចផ្សារបស់គាត់
ពីអយុត្តិធម៌ដែលកើតឡើងដោយពួកអាសត្វចង្រៃបណ្តេញ
គាត់ ។ អ្នកទាំងឡាយមានការឈឺចាប់ជាមួយគាត់ដែរ
តែដូចជាគ្មានក្លាយអ្វីដល់គាត់សោះ ។ ឬក៏ គិតតែពីរក
មធ្យោបាយដើម្បីកែរឿង ។ ខ្លួន ។ ជាគ្រោះល្អរបស់ពូស្វិត
អ្នកដែលនៅជិតភូមិគាត់ចេះតែឈ្មោះគ្នា ។ ភូមិមួយនោះ
ឈ្មោះ “ទួលក្រាំងសៀម” ជាភូមិធំតែត្រូវគេទុកចោលឥត
បានធ្វើស្រែចំការអ្វីឡើយ ហើយព្រៃឈើក៏ដុះពាសពេញ ។
ម្ចាស់ភូមិតិចតួច ។ គាត់ជាមនុស្សខ្ជិល គិតតែបរបាញ់និង
ស្ទូចត្រី ។ ភូមិមួយទៀតឈ្មោះ “ត្រពាំងស្រក់” មាន
ទំហំតូចតែស្អាត ព្រោះមានការថែទាំល្អ ។ ពូយៀងម្ចាស់

ភូមិគោះ ជាមនុស្សរឹងប៉ឹងព្យាបាទ មានរឿងរ៉ាវព្រើលនៅ
ពុលាការ ហើយគេឯងចាត់ទុកគាត់ជាជនដែលមិនសូវចុះ
សំរុងជាមួយអ្នកដទៃ ។ ពូ “ថង” និងពូ “យៀង” ជា
ស្រូវនិងគ្នា ហើយមិនដែលមានពេលណាមួយដែលអ្នក
ទាំងពីរបានស្រុះស្រួលគ្នាលើរឿងអ្វីមួយឡើយ ។ តែទោះជា
យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គាត់ទាំងពីរមានការព្រួយបារម្ភច្រើន
ចំពោះព្រឹត្តិការណ៍ដែលទើបនឹងកើតមាននៅភូមិសង្រែក ។
ទាំងពីរនាក់ខំប្រឹងប្រែងគ្រប់បន្លោង ដើម្បីកុំឲ្យដំណឹង
បដិវត្តន៍ឮដល់សត្វទាំងឡាយដែលនៅក្នុងភូមិគាត់ ។ ដំបូង
គាត់សើច ហើយមិនជឿថាសត្វអាចត្រួតត្រាភូមិដោយខ្លួន
ឯងបានទេ ។ តែគាត់ជឿថា ហេតុការណ៍នោះនឹងបាន
ចប់ក្នុងរវាងមួយយប់ប៉ុណ្ណឹង ថាសត្វនៃភូមិសង្រែក (គាត់
មិនព្រមហៅភូមិ “វិមានសត្វ” ទេ) កំពុងវាយប្រតិបត្តិ
ហើយថាមុខជាស្លាប់ដោយអត់បាយមិនខាន ។ លុះដល់ពូ
ថាសត្វអស់ទាំងនោះឥតមានការស្រេកឃ្លានអ្វីឡើយ ពូថង
និងពូយៀង ក៏ប្រែសំដីបែរជានិយាយពីអំពើផ្ដេសផ្ដាសដែល
ពួកសត្វនៅភូមិសង្រែកបានបង្កើតឡើង ។ គាត់ទាំងពីរនាក់
ជឿថា សត្វអស់នោះមុខជាសម្លាប់គ្នាឯងស៊ីនិងពាក់ញជា
មួយគ្នាដែលជាអំពើប្រឆាំងនឹងច្បាប់ធម្មជាតិ ។

គ្មានអរណាស៊ីងរឿងពិតទេ ។ ពាក្យចម្លើយអរណាស៊ីងពិត
ឬយដែលថាសត្វបានបណ្តេញចោលហើយ ហើយថាគំរែង
កិច្ចការខ្លួនឯងនៅតែបែបច្នៃហើយការរំលោភបំពានខ្លះបានកើត
ឡើងលើផ្ទៃប្រទេស ។ គេឈ្មោលដែលគេអាចដឹកបាន
ក៏ក្លាយទៅជាកាចសាហាវ ព្រៃព្រៃហត់រងចេញមកក្រៅស៊ី
បន្តិច គេញទាត់ចុងទឹកចោល ចំណែកសេះក៏លែងព្រមឱ្យ
គេជិះ ។

ចំរៀង “បដិវត្តន៍” ក៏បានត្រូវផ្សាយនៅគ្រប់កន្លែង
យ៉ាងរហ័សអស្ចារ្យ ។ មនុស្សមិនអាចទប់កំហឹងបានទេ
កាលណាចំរៀងនេះ ពីព្រោះគេថាវាជាចំរៀងផ្ដេសផ្ដាស។
គេមិនយល់ថាសត្វអាចប្រមូលគ្នាច្រៀងបទចំរៀងនេះ បាន
សោះ ។ ហើយបើមានសត្វណាច្រៀងបទនេះវាមុខជាត្រូវ
សំពត់ដោយដំបងយ៉ាងដំណំមិនខាន ។ តែទោះជាយ៉ាងណា
ក៏ដោយក៏សត្វនៅតែច្រៀង ។ ក្អែកច្រៀងលើរបងព្រាប
តំអូញលើដើមឈើ ។ វាច្រៀងតាមចង្វាក់នៃជាន់ដំដែក
តាមសម្លេងកណ្តឹងនឹងស្ករនៃវត្តអារាម ។ កាលណាចំរៀង
នេះហើយ មនុស្សទាំងអស់ភ័យខ្លាច នឹកឃើញដល់ទំនាយ
រណីកាសកម្មរបស់ខ្លួន ។

នៅចុងរដូវមួយ ក្នុងពេលបេះពោតរួចស្រេចហើយព្រាប

ឬយហ្ន៎ហោះហើរវិលវល់គ្នាគំរែយបណ្តាបណ្តាបណ្តាបណ្តាបណ្តា
សម្រែងដោយក្តីអន្ទះអន្ទុក ។ ពូស្វិតនិងចើងឈ្នួលព្រមទាំង
តូកគាត់ប្រមាណប្រាំមួយនាក់ទៀតបកពិភូមិ ទូលក្រាំង
សៀមនិងត្រពាំងស្រក៏បានពិះរទេះកំរង់បកភូមិសម្រែង ។
ទាំងអស់គ្នាសុទ្ធតែមានដំបងមួយនៅដៃលើកលែងតែពូស្វិត
ដែលដើរពីមុខរទេះដោយកាន់កាំភ្លើង ។ ពួកវាទាំងអស់នោះ
ប្រាកដជាមកដណ្តើមយកភូមិសម្រែងវិញ ។

សត្វទាំងអស់នៅក្នុងភូមិ ដែលដឹងឆាប់ថាចំរៀងនេះ
ប្រាកដជាកើតមាននៅពេលណាមួយនោះ ក៏បានរៀបចំខ្លួន
ជាស្រេច។ អាស៊ីតដែលបានធ្វើការសិក្សាលើយុទ្ធវិធីពីសៀវ
ភោមួយដែលវាស្រាវបានក្នុងបន្ទប់ពូស្វិត បានទទួលការជា
អ្នកការពារ ។ វាឱ្យបញ្ជាវាយដំណើរហើយក្នុងមួយរំពេច
ប៉ុណ្ណោះ សត្វទាំងអស់ក៏បានទៅកាន់កន្លែងការពាររៀង ។
ខ្លួន ។ ពុះពូស្វិតនិងគ្នាគាត់កាន់តែចូលមកពិតដល់មាត់
ភូមិហើយ អាស៊ីតក៏បើកការប្រយុទ្ធរបស់វាក្លាយ ។ ព្រាប
ទាំងអស់ប្រមាណ ៣៥ បោះពួយឡើងទៅលើហើយបន្ទាប់
ខ្លួនមកក្រោម ស្រែកទ្រហឹងរីងរកលើក្បាលអ្នកទាំងនោះ ។
ចំណែកឯត្រានដែលលាក់ខ្លួនក្នុងរបង ក៏រត់ចេញមកចិត្តពឹង
គេដែលអូសរទេះមក ។ នេះក្រានតែជាការគេចលើដើម្បី

បង្កើតចលាចលប្រែប្រួលប្រែប្រួលប្រែប្រួល ។ ក្នុងពេលដែល
បុគ្គលិកយកដំបងដេញវាយក្នុងប្រទេសប្រវាត់ អាសំឡីបើក
ការប្រយុទ្ធលើកទីពីរ ។ ចិត្ត អាភ័ន្តនិងព័ត៌មានអស់ដោយ
មានអាសំឡី នៅពីមុខ រត់យ៉ាងលឿនតំរង់ទៅហ្វូងបុគ្គល
ហើយក៏ចាប់បុក ចាក់ គាត់ តែគ្រប់ចិត្តទី ។ អាភ័ន្តយក
ដើមប្រៃសូត្រចំកន្លែងធ្ងន់របស់បុគ្គល ។ តែបុគ្គលដែល
ប្រើដំបងនិងស្បែកដើរចាត់ដៃគោលមានប្រៀបលើសក្ខី ។
ឃើញដូច្នេះ អាសំឡីស្រែកបញ្ជាឱ្យដកថយ ។ សត្វទាំង
អស់ក៏ថយខ្លួនមកពួន ។ រូបវិញ ។

បុគ្គលស្រែកហៅដោយដោតដីយ ។ លុះបានឃើញ
សត្វដកថយចាញ់ហើយ គេក៏រត់ដេញតាមក្រោយ ។ នេះ
គឺជាការធ្លាក់ចូលក្នុងកលយុទ្ធមួយបែបរបស់អាសំឡី ។ ពេល
ដែលពួកសត្វបានចូលមកក្នុងភូមិហើយ អាសំឡីក៏បញ្ជាឱ្យ
សេះគោនិងជ្រូក ដែលបានសម្លាប់ស្លាប់នៅកៀនក្រោល
ចេញបកវែបបែកប្លាងបុគ្គល ។ ចំណែកអាសំឡី រាត់តំរង់
ទៅពូស្វិត ។ លុះបានឃើញដូច្នេះហើយ ពូស្វិតក៏លើក
កាំភ្លើងចាញ់ ។ គ្រាប់រត់កកិតខ្លងអាសំឡី ។ ព័ត៌មានដូល
ស្លាប់ ។ ក្នុងមួយរំពេចនោះ អាសំឡីលើកដុំថ្មមួយដុំទៅលើ
ចំពើពូស្វិត ធ្វើឱ្យគាត់ដួលលើគំនរអាចម៍ ហើយកាំភ្លើងក៏

ធ្លាក់ពីដៃ ។ ចំណែកអាសំឡីវិញ រាត់តំរង់ដើរដោយហោរ
និងបុគ្គលិកទូទៅសរសើរ ។ រាត់តំរង់ដើរដោយហោរ ត្រូវ
ក្បាលបង្ហាត់បកពីភូមិចូលក្រាំងសៀម យ៉ាងណែន ធ្វើឱ្យគាត់
ជួលដេកបាត់បាត់នៅក្នុងភក់ ។ ឃើញដូច្នេះហើយ បុគ្គល
ទាំងឡាយក៏រត់យកតែព្រះអាបុ ច្បាប់ដំបងចៅលើពីដៃ ។
អ្នកទាំងនោះភ័យស្លន់តំប្រសាច ដល់តួទាំងអស់ក៏ចាប់រត់
ដេញតាមពេញចិត្ត ។ គេព្រួយសត្វគាត់ ចាក់ ប៉ង រត់ ចិត្ត
ទាំ ។ គ្មានសត្វណាមួយដែលនៅស្ងៀមហើយមិនធ្វើត
តាមសេចក្តីស្នើសុំសឹកទេ ។ សូម្បីតែភ្នំក៏បានជួយដែរ ។
រាហោតពីលើដំបូលមកឈរលើស្នាមក្នុងរាងកាយហើយ
ទាំកទាល់តែស្រែកប្រហោយយ៉ាងរន្ធត់ ។ ពេលដែលទារ
រងរលើកហើយ បុគ្គលទាំងឡាយក៏នាំគ្នាភៀសចេញទៅ
ក្រៅ ។ ក្នុងរយៈពេលប្រហែលប្រាំនាទី អ្នកទាំងនោះរត់
ដកថយទៅតាមប្រក់ដែលគេបានចូលមកពីមុន ។ ឯបង្ក
ក្នុងក៏តាមព្យាបាទ ដេញចិត្តដើរគោលហួត ។

បុគ្គលចេញទៅវិញអស់ហើយ នៅសល់តែម្នាក់ដែល
ត្រូវអាប្រញូតគាត់ដួលផ្តាប់បុកបំប្លែងភក់ ។ អាប្រញូតដើរទៅ
ជិត ហើយចង់លើកគាត់ឡើង តែបុគ្គលនោះនៅស្ងៀមដក
កប្រើកឡើយ ។

“វាស្លាប់បាត់ទៅហើយ” អាព្រូញគោលឡើងដោយសង្ខេប- “អញគ្មានបំណងដូច្នេះសោះ ។ អញភ្លេចថាដឹងអញមានសុខតែដែក ។ តើនរណាខ្លះជឿថាអញចង់សម្លាប់គាត់នេះ?”

“អត់ទេ អាសម្ពាញ្ច” - អាសំឡី ដែលត្រូវរួសហើយ ដែលមានឈាមនៅតែស្រក់តាមមុខរបួសនោះនៅឡើយ ឆ្លើយតបមកវិញភ្លាមហើយថា - “សង្គ្រាម គឺសង្គ្រាម តែមនុស្សល្អត្រូវស្លាប់ទៅវិញ” ។

“អញគ្មានបំណងសម្លាប់នរណាទេ សូម្បីតែជីវិតមនុស្សក៏ទេដែរ” - អាព្រូញបន្ថែមដោយទឹកភ្នែករលីងរលោង ។

“បីប្រដេបាត់ទៅណាហើយ” ម្នាក់ឧទានឡើង បីប្រដេបាត់ខ្លួនមែន ។ ការផ្តួលកិត្តិយកើតមានឡើង ។ សត្វទាំងអស់ជឿថា មីប្រដេត្រូវរួសប្តីមនុស្សចាប់វាយកទៅជាមួយហើយ ។ តែក្រោយពីបានរកបន្តិចមក គេឃើញវាពូននៅក្នុងក្រោល បង្កប់ក្បាលក្នុងចំបាំងឯណោះសោះ ។ វាភ័យខ្លាចមុនគេ ក្រោយដែលបានឮសូរកាំភ្លើងភ្លាមៗ លុះត្រឡប់មកពីរកមីប្រដេវិញ សត្វទាំងអស់ដឹងថាមនុស្សដែលខ្លួនស្មានថាស្លាប់ទៅហើយនោះ បានដឹងខ្លួនវិញនិងរត់បាត់ទៅហើយ ។ សត្វទាំងឡាយមកជួបជុំគ្នាវិញដោយ

វិករាយ ។ គេទាំងឡាយរៀបរាប់អំពីសកម្មភាពអាសាមស្ត គេក្នុងពេលប្រយុទ្ធដោយសេរីក្នុងក្លាងរៀងៗខ្លួន ។ ពិតមួយសម្រាប់ទទួលដោយដឹងក៏បានត្រូវរៀបចំភ្លាម ដោយឥតបានគិតទុកជាមុន ។ ទង់ត្រូវបង្អួតឡើងលើបង្គោល ពន្លឺរៀង “បដិវត្តន៍” ក៏បានឮឡើងជាច្រើនដង ។ ពេលដែលត្រូវគ្រាប់ស្នាប់ត្រូវបានគេយកទៅកប់យ៉ាងឧទ្ធុរិក ដោយមានចាច់ផ្តាដាក់ពីលើផ្ទះផង ។ អាសំឡីជាអ្នកធ្វើសុន្ទរកថាថ្ងៃដំបូង សេចក្តីត្រូវការនិងការប្តេជ្ញាចិត្តនៃសត្វទាំងឡាយក្នុងការបូជាជីវិតនៅពេលមានអាសន្ន ។ វាទាំងអស់គ្នាបានសម្រេចចិត្តបង្កើតគ្រឿងឥស្សរិយយសទាហាន “វិរជនថ្នាក់ទីមួយ” ។ ងារនេះនឹងត្រូវប្រគល់ទៅឲ្យ អាសំឡី និង អាព្រូញ ជាលើកដំបូង ។ វាជាមេដោយស្មាន (វាបានបន្តស្មាននោះនៅក្នុងរោងជាន់) តែត្រូវពាក់នៅថ្ងៃអាទិត្យ ឬថ្ងៃសម្រាក ។ មានឥស្សរិយយសមួយទៀតហៅថា “វិរជនទីពីរ” ដែលត្រូវប្រគល់ទៅពេលដែលបានបាត់បង់ជីវិតទៅហើយនោះ ។ មានការជជែកគ្នាច្រើន អំពីការរកឈ្មោះដាក់ការប្រយុទ្ធដែលទើបនឹងប្រព្រឹត្តរួចមកនេះ ។ ក្រោយពីបានវែកញែកយ៉ាងយូរមក សត្វទាំងអស់ក៏ឲ្យឈ្មោះប្រយុទ្ធនេះថា: “ប្រតិបត្តិការសឹកសម្រែងជ័យ” ព្រោះការគយគន់គ្នាខ្លាំងក្លាបានកើត

កើតមាននៅកន្លែងនេះ ។ កាំភ្លើងដែលពួកស្លឹកទម្លាក់ចោល
បានគ្រូរកឃើញនៅក្នុងកាំ ហើយពួកវាដឹងថា មានគ្រាប់
សល់នៅក្នុងរោងផាង ។ វាយកកាំភ្លើងនោះមកតាំងក្រោម
បង្គោលទង់ទុកជាអនុស្សាវរីយ៍ និងទុកចាញ់ពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ
គឺថ្ងៃទី១២តុលាឬ៥ សម្រាប់បុណ្យខួបនៃ “ប្រតិបត្តិការសឹក
សម្រែងជ័យ” និងថ្ងៃរំលឹក “បដិវត្តន៍” ពួង ។

ចំពូក ៥

រដូវវស្សាមកដល់ហើយ មីប្រជេនកាន់តែមានអាកប្ប-
កិរិយាប្លែកពីធម្មតា ។ វាទៅធ្វើការមិនទាន់ពេលរាល់ព្រឹក
ដោយសំអាងថាវាពិបាកក្រោកពីព្រលឹបពេក និងដោយថា
មិនសូវស្រួលខ្លួន ថ្វីបើវាស៊ីបានក៏ដោយ ។ វាធ្វើពុតជា
ឈឺហើយឈប់ធ្វើការ ដើរទៅឈរស្ងៀមនៅមាត់ត្រពាំង
ឆ្លៀងឆ្នងមើលមុខវាដែលឆ្លុះក្នុងទឹក ។ ប៉ុន្តែមានរឿងចម្លែក
មួយបានកើតឡើង ។ ថ្ងៃមួយនៅពេលដែលវាកំពុងដើរ
លេងក្នុងទីធ្លា បក់កន្ទុយចុះឡើងហើយទំពាស្មៅមួយបាច់គឺ
នៅក្នុងមាត់ មីកណ្តូបសេះដើរទៅជិតហើយសួរថា ៖

“នែ មីប្រជេន អញមានការមួយចង់សួរអ្នក ។ ព្រឹក
មិញអញឃើញអ្នកឈរអើតក្បាលទៅរកភូមិ ខ្លួនគ្រាំង
ស្ងៀម ឯណោះ ។ អញឃើញឈ្នួលម្នាក់របស់អាចង វា
ឈរនៅក្បែរបងដែរ ។ ថ្វីបើអញនៅឆ្ងាយក៏ដោយ អញ
ក៏ឃើញច្បាស់ថា វាបាននិយាយជាមួយអ្នកហើយយកដៃ
អង្គុលច្រមុះឯងលេងផង ។ តើរឿងនេះវាយ៉ាងម៉េច មី
ប្រជេន ?”

“មិនមែនទេ អញអត់បានធ្វើអញ្ចឹងទេ ហើយវាក៏អត់បាន
ធ្វើដូចម្តងទៅដែរ!” ប្រែប្រួលនេះ ស្រែកតបដោយគ្រឿងរាត់
ខ្លួនព្រមទាំងយកដើមទ្រុឌដីផង ។

“ប្រែប្រួលនេះ មើលបុរសអញឲ្យចាំ! តើអ្នកហ៊ានសួរថា
ថាអារនោះអត់បានរកផ្ទៃល្អប្រមុះម្តង?”

“មិនមែនទាល់តែសោះ” ប្រែប្រួលនេះបញ្ជាក់បន្ថែម
ដោយអោនមុខ ហើយមួយស្របក់មកវាក៏ផាយគេចេញបាត់
ទៅ ។ មិត្តល្អបសេះនៅតែគូល ។ វាមិនព្រមនិយាយប្រាប់
នរណាឡើយ ។ ថ្ងៃមួយវាដើរចំរើនទៅកន្លែងប្រែប្រួលនេះ ។
ដល់ហើយវាយកដើមភ្លើងគំនរចំបើង ហើយនៅពេលនោះ
ស្រាប់តែវាឃើញសួរជាច្រើនដុំនិងកំណាត់បូជាច្រើនពណ៌ ។

បីថ្ងៃក្រោយមក ប្រែប្រួលនេះចាត់ខ្លួន ។ ហើយជាច្រើន
អាទិត្យបន្ទាប់មកគ្មាននរណាមួយដឹងថា វាទៅណាសោះ ។
សត្វព្រាបបានមករាយការណ៍ថាបានឃើញវានៅភូមិដែល
ពូស្វិតស្វាហ៍ទៅជិតស្រា ។ គេបានឃើញវានៅជិតទ្រូង
ផ្តែវក្បែរផ្ទះមេឃុំ ។ មានមនុស្សម្នាក់ឆាត់មុខក្រហមស្បែក
ពាក់ដូចឆ្មាំទ្វារ អង្គុលប្រមុះហើយបញ្ជាក់សួរវា ។ ខ្លួនវា
មានពាក់គ្រឿងលំអ ហើយនៅក្បែរវាមានបូកហម ។
វាដូចជាសប្បាយណាស់ ។ នេះជាសេចក្តីរាយការណ៍របស់

ព្រាប ។ ចាប់ពីពេលនោះមក សត្វទាំងអស់មិនដែលចេញ
ឈ្មោះប្រែប្រួលនេះ ទៀតឡើយ ។

នៅខែមករា ឆាត្រាអាកាសមិនសូវល្អ (នៅស្រុកត្រជាក់
គឺមានភ្នាក់ទឹកកក) ដឹងដូចដែក ម៉្លេះហើយកិច្ចការនានា
ក្នុងស្រែចំការត្រូវផ្អាក ។ មីទីងជាច្រើនបានត្រូវរៀបចំឡើង
នៅក្នុងជង្រកធំ ។ ជ្រករលំរៀបចំផែនការសំរាប់រដូវទាំង
មុខ ។ ថ្វីបើវិធានការទាំងឡាយត្រូវតែដាក់ឲ្យអង្គប្រជុំ
បញ្ចេញយោបល់សិនមុននឹងយកទៅអនុវត្តក៏ដោយ ក៏សត្វ
ទាំងអស់ហាក់ដូចជាទុកចិត្តទាំងស្រុងលើជ្រក ក្នុងការដោះ
ស្រាយបញ្ហានានានៅក្នុងភូមិ ។ កិច្ចការទាំងឡាយអាចបាន
លឿនទៅមុខច្រើន បើសិនជាគ្មានការខ្វែងយោបល់គ្នារវាង
អាស័ន្ទីនិងអាណ្ណះ ។ អាពីរនាក់នេះ ខ្វែងគំនិតគ្នាស្ទើរតែ
រាល់ដង ។ បើម្នាក់ឲ្យយោបល់ថាគួរដាំស្រូវ ម្នាក់ទៀតថា
គួរដាំពោធិវិញ ។ ហើយបើម្នាក់ថាគួរដាំស្ពៃ ម្នាក់
ទៀតថាដីនោះគ្មានពិសាគិសម្រាប់បន្លែទេ ។

ម្នាក់ ។ សុទ្ធតែមានអ្នកគាំទ្រ ម៉្លេះហើយជួនកាលមាន
រហូតដល់ទៅឈ្មោះទាស់ទែងខ្វែងគំនិតគ្នាផង ។ អាស័ន្ទី
ច្រើនតែឈ្មោះគេទាំងអស់ព្រោះវាចេះនិយាយពីរោះ តែពេល
ខ្លះអាណ្ណះក៏មានប្រៀបជាងម្តងទៅដែរ ។ ជាច្រើនលើកវាបាន

ទទួលការគាំទ្រពីពួកពពែ ។ ពួកពពែនេះច្រើនតែស្រែក
ពាក្យស្លោក : “ ជើងឫស្សី ជើងពីរអាក្រក់ ” ដើម្បីរំខានគេ
ឯង ។ វាបន្តរក្សាពេលវេលាសំឡឹងមើលម្តងៗ ។

អស់ឡី បានធ្វើការសិក្សាលើសៀវភៅបច្ចេកទេសមួយ
ដែលវាមិនបានបញ្ចប់ស្ទើរ ។ វាមានគោលការណ៍ច្រើនក្នុង
កិច្ចរៀបចំតួរ ។ វាសិយាយអំពីរបៀបទំនើប សំរាប់បង្កើន
តួរ ឬដុំដែក ។ វាបានរកឃើញវិធីយ៉ាងទំនើប សំរាប់ឱ្យសត្វ
ទាំងឡាយផ្ទុះអាចម៍ដាក់លើស្រែ នៅតាមកន្លែងដែលបាន
រៀបចំមុនជាស្រេចដើម្បីឱ្យបានចំណេញពេលវេលានិងកម្លាំង ។
ចំណែកអាណ្ណៈគ្មានបង្កើនអ្វីនឹងគេទេ ។ វាលូចនិយាយប្រាប់
គេឯងដោយស្មោះត្រង់ថា បង្កើនអស់ឡីគ្មានខ្មោចទេ ហើយនាំ
ឱ្យតែខាតពេលវេលាប៉ុណ្ណោះ ។ ការដុំដែកខ្លាំងគ្នានេះ
ចេះតែមានបន្តរៀងៗ ទៅទៀត ។ តែរឿងទាស់ទែងខ្លាំង
ពាងគេ គឺរឿងគ្រោងសង់ហោត់ខ្យល់ ។

នៅលើវាលស្មៅ មិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីជង្រុក មានទួលមួយ
ខ្ពស់ជាងគេ មើលទៅហាក់ដូចជាកូនភ្នំមួយ ។ ក្រោយពី
បានវាស់វែងនិងគូសវាស់ផែនទីមក អស់ឡីបានសម្រេច
ចិត្ត ថានឹងសង់ហោត់ខ្យល់នៅកន្លែងខ្ពស់នោះ ព្រោះអាច
បង្កើតកម្លាំងអគ្គិសនីបាន ។ តួរនឹងបានភ្លើងព្រមទាំងកំដៅ

ផង ។ គេអាចប្រើរណាវ ម៉ាស៊ីនច្រូតស្មៅ ម៉ាស៊ីនចិតបន្លែ
និងម៉ាស៊ីនវិភាគដោះគោបាន ។ សត្វទាំងឡាយមិនដែល
បានឮពាក្យទាំងនេះពីមុនមកសោះ ព្រោះតួរនេះមានការសម្រេច
នូវរបៀបបុរាណ ។ ម៉្លោះហើយវាស្តាប់ អស់ឡី ដោយ
ស្ទើរចសរសើរក្រៃលែង ។ អស់ឡីបានគូរគ្រឿងម៉ាស៊ីន
ទាំងឡាយដែលអាចជួយកម្លាំងជាច្រើន ក្នុងកិច្ចការធ្វើស្រែ
ចំការ ហើយអាចឱ្យមានពេលវេលាទំនើបសំរាប់រៀនអាន និង
ពិភាក្សាលើបញ្ហាផ្សេងៗ ។

ប៉ុន្មានអាទិត្យក្រោយមក កំរោងការហោត់ខ្យល់របស់
អស់ឡីក៏បានសម្រេច ។ កំរោងការទាំងអស់នោះ កើត
ចេញពីគំនិតដែលអស់ឡី ស្រង់ពីសៀវភៅបច្ចេកទេសរបស់ពូ
ស្វិត ។ គឺសៀវភៅស្តីអំពី “ ប្រដាប់ប្រដាទាំងឡាយ
ដែលយើងអាចធ្វើបាន ” “ វិធីរៀបចំ ” និង “ អគ្គិសនី
សម្រាប់ជនសាមញ្ញ ” ។ អស់ឡីធ្វើការសិក្សានៅក្នុងកំរោង
ភ្នាក់ងារម៉ាស៊ីនរបស់ពូស្វិត ព្រោះនៅកន្លែងនោះមានគុណសំរាប់
តួរ ។ វាសម្លឹងទីនោះជាច្រើនម៉ោង លុះត្រាតែតួរបង្កើន
រួច ។ គេឃើញវាយកម្មវិធីស្តុកដុំដែកចំពីសៀវភៅ រួចតួរ
បង្កើនដីសដែលវាត្រៀមនឹងប្រមាមជើង ។ វាគូរបណ្តើរ
បញ្ចេញវាចាបណ្តើរ ដោយសេចក្តីរីករាយនិងទុកចិត្ត ។

បន្តិចបន្តួច ។ បង្អស់នោះក្លាយទៅជាដែករវៃ កងច័ក្រ ស្នំ ដែល
សត្វទាំងឡាយបើលបិទយល់ តែមានសេចក្តីពោធិសរសើរ
ដល់ប្រាជ្ញាអាសន៍ឡើងវិញ ។ សត្វខ្លះលេចចូលទៅបើល
បង្អស់ស្នំ ស្នើតែរាល់ថ្ងៃ ។ បាត់ ទា ក៏លេចបើលដែរ តែ
បែរផ្ទាំងទីតាំងខ្លួនវាង ដោយបើលបិទយល់ទាល់តែសោះ ។
មានតែរាណ្ឌ្យះទេ ដែលបិទដែលមកពីរាល់ទីតាំង ។ វា
ប្រកាន់នឹងកំណត់ការរោត់ខ្យល់នេះតាំងពីដើមទឹកម៉្លេះ ។
ថ្ងៃមួយ វាចូលបកដោយចៃដន្យ ដើរចុះដើរឡើងជុំវិញគុក
សំឡឹងបើលក្រសាសប្លង់ ដោយគុកប្រទាន់ រួចហើយធ្វើដា
កណ្តាស់ដាក់ពីរម៉ឺន ។ ដោយសេចក្តីឈ្មោធិស វាលើក
ដើមប្រកាស រួចទៅប្រទានលើក្រសាសនោះ ហើយដើរ
ចេញបកប្រកាសដោយផតចេញសំដីអូឡើយ ។

មុខវាបានឆ្លុះបញ្ចាំង ហើយត្រូវធ្វើការតែបីថ្ងៃក្នុងមួយអាទិត្យ
ទេ ។ អាណ្ណះនៅតែប្រឆាំងនឹងកិច្ចការដែលគេប្រុងធ្វើនេះ
ហើយរារាំងវាឆ្ងាយ ពេលនេះ ត្រូវតែនាំគ្នាបង្កើនផលិតផល
វិញ ។ បើសត្វទាំងអស់រស់លំនៅគិតពីរៀងរហាក់ខ្វល់នេះ
បង្កឲ្យទៀត មុខជាត្រូវអត់ចំណីស៊ីមិនខាន ។ សត្វទាំងអស់
ត្រូវបែកចេញជាពីរបក្សផ្សេងគ្នា ។ ម្ខាង “បោះឆ្នោតយល់
ព្រម” យកគំរោងការអស់ឡើយ ហើយធ្វើការតែបីថ្ងៃក្នុង
មួយសប្តាហ៍ “ហើយម្ខាងទៀត” បោះឆ្នោតយល់ស្រប
គ្មានគំនិតរបស់អាណ្ណះ ដើម្បីបានផលិតផលបរិបូណ៌ ។

បានតែអាត្មើមួយទេ ដែលមិនចូលគណៈបក្សខាងណា
ព្រោះវាមិនជឿថា ចំណីនឹងបានសម្បូណ៌ហូរហៀរ ហើយ
ហាក់ខ្យល់អាចជួយសម្រាលកម្លាំងឡើយ ។ ទោះជាមាន
ឬអត់ហាក់ខ្យល់ក៏ដោយ ក៏ការរស់នៅមុខជាបិតនៅក្នុង
ភាពខ្វះខាតនិងវេទនាដដែល ។

ក្រៅពីជម្លោះអំពីគំរោងការអហាគំឡង មានបញ្ហាមួយ
ទៀតចោទឡើង គឺកិច្ចការពារភូមិ ។ សត្វទាំងអស់យល់ថា
ថ្វីបើមានជ័យជំនះម្តងទៅលើមនុស្សហើយក៏ដោយ ក៏វាជឿ
ថា មនុស្សនឹងរំលឹកវិញដែរ ដើម្បីជួយពូស្វិត ។ ហើយ
ផាការពិត ពូស្វិតនិងគូកនគាត់មុខជានឹងត្រឡប់មកម្តងទៀត

ដើម្បីសងសឹក ព្រោះដំណឹងនៃបរាជ័យរបស់ពួកគាត់បានឮ
 លុះសាយពេញស្រុក ។ រីឯសត្វទាំងឡាយសោកក៏បញ្ចេញ
 អាកប្បកិរិយាកាន់តែរឹងក្តឹងឡើង ។ ក្នុងរឿងការពារភូមិ
 នេះទៀត អាសំឡីនិងអាឈ្មុះក៏ខ្វែងគំនិតគ្នាដែរ ។ ចំពោះ
 អាឈ្មុះ សត្វទាំងអស់ត្រូវរកកាំភ្លើងមកហាត់បាញ់ឲ្យបាន
 ស្អាត ។ ចំណែកអាសំឡីវិញ វាមានគំនិតថា ត្រូវពេ
 បញ្ជូនបង្កាប ឲ្យកាន់តែច្រើនឡើងដើម្បីទៅបំបះបំបោរ
 សត្វទាំងឡាយនៅក្នុងភូមិដទៃទៀត ។ សត្វខ្លះជឿថា បើ
 ការពារខ្លួនវាងងឹតបានត្រឹមត្រូវទេ សត្រូវមុខតែឈ្នះ ។ រីឯ
 សត្វខ្លះទៀតមានពំនើចថា បើមានចលាចលនៅកន្លែងផ្សេង
 ទៀត វាទាំងអស់មិនបាច់រាល់នឹងការពារខ្លួនឡើយ ។
 ក្រោយពីបានស្តាប់ការពន្យល់ទាំងពីរខាងមក សត្វទាំង
 ឡាយមិនដឹងថា ខាងណាត្រូវ ខាងណាខុសទេ ។ វាហាក់
 ដូចជាជឿទាំងអស់ ឲ្យតែក្របណាពន្យល់ ។

នៅទីបំផុត បង្គំសង់រហាត់ខ្យល់របស់អាសំឡីបានចប់
 សព្វគ្រប់ ។ នៅបីទឹងអាទិត្យក្រោយ បញ្ហាចាប់ផ្តើមសង់
 រហាត់ខ្យល់នឹងត្រូវដាក់ឲ្យអង្គប្រជុំសំរេច ។ លុះសមាជិក
 ចូលមកកាន់ជង្រុកគ្រប់គ្នាហើយ អាសំឡីក៏ក្រោកឈរឡើង
 ដើម្បីថ្លែងអំពីផលប្រយោជន៍នៃរហាត់ខ្យល់ ទោះបីមានការ

រំខានពីយូធាព័ត៌មានដោយ ។ បន្ទាប់មក អាឈ្មុះក្រោកឡើង
 ប្រឆាំង ។ វាថា រហាត់ខ្យល់ដាក់រោងការពារឥតប្រយោជន៍
 ហើយសូមឲ្យអង្គប្រជុំកុំអនុម័ត ។ វានិយាយតែប្លែក
 ដោយឥតអីរាល់នឹងអ្នកដទៃ ហើយក៏ដាក់ខ្លួនអង្គុយចុះ ។
 អាសំឡីក្រោកឡើង ។ ស្រែកកំហែងពួកពពែដែលចេះតែ
 បញ្ចេញសម្លេងអូអូ ហើយចាប់ផ្តើមអំពាវនាវដល់សត្វវិនិច្ឆ័យ
 នៃសត្វទាំងអស់ ។ អង្គប្រជុំបែកបតិគ្នាជាពីរ ។ ជួនកាល
 សំដីរបស់អាសំឡីធ្វើឲ្យគេឮទ្រាន់ ។ វាខំយោសនា
 ពណ៌នាអំពីទិដ្ឋភាពភូមិសម្រែង ក្នុងពេលដែលសត្វទាំងអស់
 មិនចាប់ផ្តើមការ ។ វារៀបរាប់ពីម៉ាស៊ីនកាត់ស្មៅ ម៉ាស៊ីន
 ចិតបន្លែ ពីផលប្រយោជន៍នៃអគ្គិសនី ដែលអាចបង្កើត
 ម៉ាស៊ីនប្រឡេះពោត ភ្នំ រាស់ កិន ច្រូត ចង ក្រោពីផ្តល់
 ពន្លឺគ្រប់ក្រោល ទឹកភ្លៀស ត្រជាក់ និងកំដៅ ។ ក្រោយ
 ពីបានយោសនាយ៉ាងនេះរួច អាសំឡីអាចទាយបានថា
 អង្គប្រជុំនឹងបោះឆ្នោតផ្ទៀងទៅខាងណា ។ ។ តែក្នុងពេល
 ជាយូរគ្នានេះ អាឈ្មុះក្រោកឡើង ក្អែកសំឡេងយ៉ាងខ្លាំង
 ខ្លាញ់ទៅ អាសំឡី ហើយស្រែកសំឡេងអាសំឡី ដោយ
 សម្លេងយ៉ាងខ្លាំង ដែលសត្វទាំងអស់មិនដែលឃើញធ្វើ
 ដូច្នេះឡើយពីកាលណាមក ។

មានសម្លេងអូររលកនៅខាងក្រៅ ហើយនៅក្នុង
ពេលនោះ គេឃើញផ្កាដ៏ទង់ប្រាំបួន ដែលមានប្រឡៅ
ស្មាន់ពាក់នៅក ដើរចូលមកក្នុងជង្រុក ។ ផ្កាទាំងនោះរត់
តំរង់ទៅរកអាសំឡី ដែលភ្លាមនោះ ស្ទុះចេញពីកន្លែងដើម្បី
គេចឲ្យផុតពីចង្កូមរបស់ផ្កា ។ អាសំឡីរត់ចេញទៅក្រៅ
រំពេចនោះ ហូរផ្កាតំរង់ទៅតាមក្រោយ ។ ដោយគត់ស្អុត
តឹងភ័យស្ទើររកនិយាយមិនរួច សត្វទាំងអស់ក៏នាំគ្នារត់ស្រ
មកលើគ្រឹះមាត់ទ្វារដើម្បីបើកការដេញគ្នា ។ អាសំឡីរត់
កាត់ទីផ្លាស់ដៅទៅរកផ្លូវធំ ។ រាត់លឿនដូចជាជ្រូកឯទៀត
ដែរ រីឯផ្កាក៏ដេញប្រកិតជិតជើងវា ។ ជាអកុសល អាសំឡី
ភ្លាត់ជើងដួល ផ្កាជិតទៅដល់ អាសំឡីស្ទុះព្រោកឡើងហើយ
រត់ទៅទៀត ។ ផ្កាក៏ដេញតាមទៀត ។ អាសំឡីមួយនោះ
ជិតត្រចាក់កន្ទុយអាសំឡីបានទៅហើយ តែវាបានត្រវាត់
កន្ទុយនោះផុតទាន់ពេលវេលា ។ អាសំឡីខំប្រឹងប្រែង
ប្រមូលកម្លាំងទាំងអស់ដែលនៅសល់ទាំងប៉ុន្មាន ហើយរត់
បោះពួយខ្លួនវាចូលទៅក្នុងរន្ធមួយ ។ ចាប់ពីពេលនោះមក
អាសំឡី ក៏បាត់ខ្លួនក្នុងប្រហោងនោះឯង ។

សត្វទាំងឡាយ ក៏ដើរចូលក្នុងជង្រុកវិញដោយស្ងាត់
ស្ងៀមនិងដោយភ័យរន្ធត់ ។ ក្នុងពេលនោះ ផ្កាក៏ត្រឡប់

មកវិញដែរ ។ ដើមឡើយ ឆរណាភីឆ្ងល់ថា តើផ្កាទាំងនោះ
រាយកពីណា ។ តែអាចិត្តចាំឯងនេះ ត្រូវបានទទួលសេចក្តី
បំភ្លឺភ្លាម ។ ផ្កានេះជាតួនៃផ្កាដែលអាណ្តូរដោយកម្រិតចិត្ត
ទុកដោយល្អចលាត់ ។ ថ្វីបើវានៅក្នុងក៏ដោយ ក៏វា
ប្រកបទៅដោយរាងឆាត់ធំ កាចសាហាវដូចផ្កាចកដែរ ។
អាណ្តូរ ថែរទាំវាដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងស្មិទ្ធស្មាល ម៉្លោះ
ហើយវាតែងបត់កន្ទុយទៅរកអាណ្តូរ ដូចផ្កាទាំងឡាយ
ដែលធ្លាប់ស្រឡាញ់ចៅហ្វាយវាដូច្នោះដែរ ។

ដោយមានផ្កានៅពីក្រោយខ្នង អាណ្តូរបានឡើងលើ
វេទិកាដែលអាសំឡីតែងប្រើសម្រាប់ធ្វើសន្ទរកថា ហើយ
ប្រកាសថាចាប់តាំងពីអាទិត្យនេះតទៅ មីទឹងត្រូវបញ្ឈប់
លែងឲ្យមាន ។ រាថាមីទឹងគ្មានប្រយោជន៍អ្វីឡើយ ហើយ
នាំឲ្យតែទាត់ពេលវេលា ។

ចាប់ពីថ្ងៃនោះមក កិច្ចការក្នុងភូមិទាំងអម្បាលមាណព្រូត
ដាក់ឲ្យគណៈពិសេសមួយពិនិត្យនិងសម្រេច ។ គណៈកម្មការ
នេះមានជ្រូកជាសមាជិក និងអាណ្តូរជាប្រធាន ។ ការ
ប្រជុំនឹងត្រូវធ្វើឡើងជាសម្ងាត់ ហើយសេចក្តីសំរេចនឹងផ្សាយ
ឲ្យសត្វទាំងឡាយដឹងនៅពេលក្រោយ ។ ក៏ប៉ុន្តែសត្វទាំង
អស់ត្រូវមកគោរពទង់រាល់ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យ ហើយច្រៀងបទ

“បដិវត្តន៍” ។ បន្ទាប់មកសត្វនិមួយៗ ត្រូវទទួលបញ្ហា សម្រាប់អាទិភូតកាយ ។ ការដដែលនឹងឈប់ឲ្យមានចាប់ ពីពេលនេះតទៅ ។

បន្ទាប់ពីបានទទួលការភិតភ័យ ដែលបណ្តាលមកពីឧប្ប- ទវហេតុថ្មី ។ នេះមក សត្វទាំងឡាយស្តាប់បញ្ជាទាំងនេះ ដោយស្រឡាំងកាំង ។ ភាគច្រើនចង់ប្រឆាំងនឹងនយោបាយ ថ្មីនេះ តែរកលេសមិនបាន ។ អាព្រាហ្មកើតទុក្ខ ពិបាកចិត្ត ត្រចៀកវាផ្ទាក់ ត្រូវក្បាលជារច្រើនដង ហើយខំប្រឹងគិតផត ចេញស្តីឡើង ។ ចំណែកជ្រូកហាក់ដូចជាមានយោបល់ ច្រើន ។ ពួកជ្រូកក្នុងដែលអង្គុយជួរមុខក្រោកឡើងដើម្បីផ្តើម បញ្ចេញចិត្តប្រឆាំង ។ ប៉ុន្តែវត្ថុដែលនៅពីក្រោយរាង្គៈ ត្រហឹមសំឡូត ម៉្លោះហើយជ្រូកទាំងឡាយក៏ដាក់ខ្លួនអង្គុយ ពុំរិះគន់ដោយឥតចេញស្តី ។ បន្ទាប់មកហ្វូងពពែក៏ចាប់បន្តិ សម្លេងឡើង : “ ជើងបួនល្អ ជើងពីរអាក្រក់ ” បន្តបន្ទាប់គ្នា ប្រហែលជិតកន្លះម៉ោង ជាហេតុធ្វើឲ្យការដដែលក្រប្រព្រឹត្តទៅ លែងកើត ។

នៅថ្ងៃបន្ទាប់ អាព្រាហ្មបានត្រូវគេប្រើឲ្យដើរពេទ្យល់ នយោបាយថ្មីនេះឲ្យសត្វទាំងអស់បានជ្រួតជ្រាប ។ “ សម មិត្ត ” វាពោលឡើងអញ្ជើញដាក់ថា ឯងទាំងអស់មាន

សេចក្តីគោរពដល់ពលិកប្បវេណីចម្បងៗ ដែលហៅធ្វើការសក សំចៃកម្លាំង ។ ចូរឯងកុំច្រឡំឲ្យសោះថាការភិតនៃអ្នកដឹក នាំជាការសប្បាយ ។ ផ្ទុយទៅវិញ វាជាបន្ទុកធ្ងន់ណាស់ ក្នុងការទទួលខុសត្រូវ ។ គ្មាននរណាមួយឡើយ ដែល មានជំនឿជាងមិត្តល្អៗ អំពីហេតុដែលថាសត្វទាំងឡាយមាន សិទ្ធិស្មើគ្នាទេ ។ គាត់សប្បាយចិត្តទៅវិញទេ បើសិនជា ដឹងថាឯងទាំងអស់គ្នាចេះគិតដោយខ្លួនឯង ។ ក៏ប៉ុន្តែជួន កាលឯងគិតខុស ហើយដល់ពេលហ្នឹង តើឯងសម្រេចឲ្យ អ្នកណាជួយ? ឧបមាថា បើឯងសម្រេចចិត្តថាតាមអាសំឡី វិញ ដោយឯងស្តាយអាត់រោងការណ៍រហាត់ខ្យល់របស់វា នោះ - តែបើតាមវេលាគិតអញថាឯងខុសហើយ ព្រោះដូច ឯងដឹងស្រាប់ អាសំឡីអាចចាត់ទុកជាសត្វឧក្រិដ្ឋមួយ ។ មកដល់ត្រង់នេះ ជ្រូកស្រែកកាត់ឡើងថា : “ វាបានគស្និ យ៉ាងអង់អាចជាមួយយើងក្នុងពេលប្រយុទ្ធ ” ។

“ មានសេចក្តីក្តាហានមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ -- អាព្រាហ្ម តបវិញភ្លាម - សេចក្តីស្មោះត្រង់និងការស្តាប់បង្គាប់វាសំខាន់ ជាង ។ ហើយបើនិយាយពីរឿងប្រយុទ្ធនោះ អញជឿថា បន្តិចទៀតគេនឹងដឹងច្បាស់ថាពលិកប្បរបស់អាសំឡី វាពុំមាន តម្លៃប៉ុន្មានទេ ។ វិន័យ សមមិត្ត ! វិន័យទាហានដែលរឹង

ដូចដែក ! ហ្នឹងគឺជាបញ្ហារបស់យើងសព្វថ្ងៃ ! ។ ភ្លេចខ្លួន
ចិត្តិយ សត្វមុខជាជាន់ក្បាលយើង ។ តើវាដឹងទាំងអស់គ្នា
ចង់ឲ្យអាស្រ័យត្រឡប់មកវិញឬអី ? ” ។

នៅពេលនេះទៀត គ្មានសត្វណាមួយអាចឆ្លើយឆ្លងសំណួរ
បានឡើយ ។ តាមពិតទៅ សត្វទាំងអស់មិនចង់ឲ្យអាស្រ័យ
ត្រឡប់មកវិញទេ ។ ហើយបើឃើញថា ការដក់ក្បាលនោះ
រាល់ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យអាចបណ្តាលឲ្យអាស្រ័យត្រឡប់មកវិញ ពួក
គេយល់ថា គួរបញ្ឈប់ការដក់ក្បាលនោះដែលឲ្យមានទៅ ។
អាត្មាញដែលបានប្រើពេលគិតជាច្រើននោះ ក៏ឆ្លើយតបវិញ
ភ្ជាប់ថា : “ ឲ្យតែមិត្តល្អៗធ្វើអ្វីហើយ វាគោរពតែត្រូវ ” ។
ហើយចាប់ពីថ្ងៃនោះមក អាត្មាញចាំទុកជានិច្ចថា : “ អាណ្ណៈ
និយាយត្រូវទាំងអស់ ” បន្ថែមលើពាក្យចំណាំរបស់វាមួយ
ទៀតគឺ “ អញត្រូវធ្វើការឲ្យកាន់តែច្រើន ” ។

ពេលនេះ ធាតុអាកាសល្អ ការភ្ជួររាស់ក៏ចាប់ផ្តើម ។
បន្ទប់ដែលអាស្រ័យកសំរាប់គូរបង់រហាត់ខ្យល់នោះត្រូវបិទ
ទូរចោល ដោយគេត្រូវបំភ្លេចបង់នោះចោលសិន ។ តាម
នយោបាយថ្មី រាល់ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យ ប្រហែលម៉ោង១០ សត្វ
ទាំងអស់មកជួបជុំគ្នាក្នុងជង្រុក ដើម្បីទទួលបញ្ជាសម្រាប់
អាទិត្យក្រោយ ។ សត្វទាំងឡាយបាននាំគ្នាគាស់យកខ្មោច

អា “ គំនិត ” ចេញពីផ្លូវ ហើយបរកក្បាលខ្មោចទៅសំអាត
ដើម្បីយកបកតាំងលើគល់ដើមដូចនឹងកាំភ្លើងក្បែរដងទង ។
នៅពេលហួតទងរួចហើយ សត្វទាំងអស់ត្រូវដើរមកឈរ
នៅមុខក្បាលខ្មោចអាក់និក្ខរធ្វើការវិភិក្ខុ មុននឹងដើរចូល
ជង្រុក ។ ឥឡូវវាទាំងអស់គ្នាឈប់អង្គុយជាមួយគ្នាដូចកាល
ពីជំនាន់មុនទៀតហើយ ។ អាណ្ណៈ អាប្រាជ្ញ និងជ្រកមួយ
ទៀតឈ្មោះអា “ កី ” ដែលល្បីល្បាញខាងសរសេរច្រៀង
និងកំណាព្យ អង្គុយនៅលើវេទិកា ផ្តែមទាំងប្រាំបួនអង្គុយ
សងខាងអាទាំងបី ធ្វើជារបាំង ។

នៅខាងក្រោយគឺជាកន្លែងពួកជ្រក ។ ក្រៅពីនោះ
សត្វទាំងអស់អង្គុយបែរមុខទៅរកវេទិកា ។ អាណ្ណៈអាន
បញ្ជាសំរាប់អាទិត្យក្រោយដោយសំដីម៉ាត់ ។ ដូចជាហាន ។
បន្ទាប់ពីនោះ សត្វទាំងអស់ច្រៀងបទ “ បដិវត្តន៍ ” ។ រួច
ហើយទើបបិទសម័យប្រជុំ ។

បីអាទិត្យបានកន្លងផុតទៅហើយ បើគិតពីពេលដែលគេ
បានបណ្តេញអាស្រ័យ ចេញពីភូមិមក ។ សត្វទាំងឡាយហាក់
ដូចជាមិនមាំមង់ក្នុងចិត្ត ក្នុងពេលដែលបានដឹងថា រហាត់ខ្យល់
របស់អាស្រ័យត្រូវគេរៀបចំសង់ឡើងវិញ ។

អាណ្ណៈឥតបានឲ្យយោបល់អ្វីឡើយក្នុងការកែប្រែនេះ ។

វេទនាបានប្រាប់ឲ្យដឹងមុនថាគំរោងការនេះ ត្រូវការចំណាយ
កម្លាំងនិងពេលច្រើន ហើយថែមទាំងអាចគំរូវឲ្យបន្ថយចំណី
សង បើសិនជាមានការចាំបាច់ ។ ប្លង់និងកិច្ចការត្រូវរៀប
ចំយ៉ាងល្អិតល្អន់ ។ គណៈកម្មការដែលមានសមាជិកសុទ្ធ
តែជ្រុកនោះបានគិតការនេះជាងបីអាទិត្យមកហើយ ។ បើ
គិតដល់ការកែប្រែខ្លះៗ ផង ហោត់ខ្យល់នេះអាចធ្វើហើយ
ក្នុងរយៈពេលពីរឆ្នាំ ។

យប់នោះអាប្រាជ្ញបានពន្យល់ដល់សត្វទាំងឡាយថាតាម
ពិតទៅអាណ្ណៈមិនមែនប្រឆាំងនឹងគំរោងការហោត់ខ្យល់នេះ
ទេ ។ ផ្ទុយទៅវិញគឺអាណ្ណៈនេះហើយដែលជាអ្នកផ្ដើមគំរោង
មុនគេតាំងពីដើមទឹកម៉្លេះ ។ ហើយប្លង់ដែលអាសំឡីបាន
យកមកបង្ហាញគេឯងនោះគឺ បានចម្លងចេញពីឯកសារជា
ច្រើនដែលអាសំឡីបានលួចពីអាណ្ណៈ ។ ដូច្នេះហោត់ខ្យល់
ទៅជាគំនិតផ្តាល់របស់អាណ្ណៈទៅវិញ ។ ក៏ប៉ុន្តែបើមានអ្នក
ណាមួយសួរថាហេតុដូចម្តេច បានជាអាណ្ណៈត្រឡប់ទៅជា
ប្រឆាំងនឹងគំរោងការនេះទៅវិញ អាប្រាជ្ញបាត់មាត់ឈឹង ។
វាបែរជាឆ្លើយទៅវិញថានេះជាឧបាយកលរបស់អាណ្ណៈទេ ។
អាណ្ណៈប្រឆាំងនឹងអាសំឡី មិនមែនមកពីរឿងហោត់ខ្យល់ទេ
គឺមកពីវាចង់បណ្តេញអាសំឡីចោលដោយសារអារនេះ មាន

គំនិត និងអាទុភាពអាត្មាដែលអាចទៅជាគ្រោះថ្នាក់ដល់
សត្វទាំងអស់ ។ ឥឡូវអាសំឡីបាត់ទៅហើយ ដូច្នេះគំរោង
ការនេះ អាចបន្តទៅទៀតដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែករបស់វា
ទេ ។ អាប្រាជ្ញទំអធិប្បាយប្រាប់សត្វទាំងអស់ថា រឿងទាំង
នេះគេហៅថា កលយុទ្ធ ឬស្មៀគ្រយោបាយ ។ វាទន្ទេញ
ពាក្យនេះជាច្រើនដង : “កលយុទ្ធ ! អាសម្លាញ់ កលយុទ្ធ” ។
និយាយបណ្តើរ ដើរចុះដើរឡើងបណ្តើរ បក់កន្ទុយចុះឡើង
ព្រមទាំងបញ្ចេញសំឡេងផង ។ សត្វទាំងអស់គ្មានយល់សោះ
ចំពោះពាក្យ “កលយុទ្ធ” ។ តែដោយនៅពេល អាប្រាជ្ញ
និយាយម្តងៗ អាត្មាទាំងប្រាំបួនចេះតែគ្រហឹមដាក់ សត្វទាំង
ឡាយក៏ត្រូវបង្ខំចិត្តទទួលសេចក្តីពន្យល់នេះដោយឥតប្រកែក
មួយម៉ាត់ឡើយ ។

ចំពូក ៦

មួយផ្នែកក្នុងផុតទៅ សត្វទាំងអស់ធ្វើការដូចខ្ញុំគេ ។
ក៏ប៉ុន្តែវាហាក់ដូចជាសប្បាយនិងកិច្ចការទាំងនោះ ។ វា
គ្មានដែលត្រូវអំពើរឿងអស់កម្លាំងនិងអំពើពលិកម្មដែលវាបាន
បំពេញមួយសោះ ព្រោះវាយល់ច្បាស់ថាអ្វី ។ ដែលវាធ្វើ
នេះ គឺសំរាប់វានិងពិភពវាទាំងមូល មិនមែនសំរាប់វា
ឬសត្វកំពិលនិងរមេចោរមួយក្រុមនោះទេ ។

គ្រប់រូប ពួកសត្វត្រូវគេបង្ខំឱ្យធ្វើការ ៦០ ម៉ោងក្នុងមួយ
អាទិត្យ ហើយចាប់ពីខែសីហាមកគេត្រូវធ្វើការរាល់រសៀល
ថ្ងៃអាទិត្យទៀតផង ។ រោងចក្របានអះអាងថាធ្វើការពេល
រសៀលថ្ងៃអាទិត្យនេះ គឺធ្វើដោយស្ម័គ្រចិត្ត ក៏ប៉ុន្តែ បើអ្នក
ណាម្នាក់មិនទៅធ្វើការ អ្នកនោះនឹងបានទទួលចំណីតែពាក់
កណ្តាលទេ ។ ថ្វីបើពួកសត្វធ្វើការយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏មាន
កិច្ចការជាច្រើននៅសល់ ធ្វើមិនហើយដែរ ។ ដូចជាការ
ច្រូតកាត់ ឆ្នាំនេះមិនសូវបានផលទេ ។ ចំការដែលពីដើម
ធ្លាប់មានដំណាំ ឥឡូវត្រូវទុកចោលទំនេរទៅវិញ ព្រោះ
ពុំបានត្រូវត្រូវរស់ទាន់ពេលវេលា ។ ស្ថានភាពណ៍បែបនេះ

បណ្តាលឱ្យមានឧបសគ្គជាច្រើនទៅអនាគត ។ ការសង់
ហាត់ឱ្យលំចោទបញ្ហាជាច្រើន ។ នៅក្នុងភូមិមានថ្ម ឡាច់
និងស៊ីប៉ង់ ដែលនៅសល់ ម៉្លោះហើយសម្ភារៈសំណង់អាច
មានគ្រប់គ្រាន់ ។ តែបញ្ហាមួយដែលត្រូវតែដោះស្រាយ
ភ្លាម គឺការបំបែកថ្មឱ្យតូចល្មមតាមទំហំកំរិត ។ ដូចជាគ្មាន
វិធីណាមួយក្រៅពីប្រើចបត្រសេះ ដងសន្ទូចទេ ក៏ប៉ុន្តែគ្មានសត្វ
ណាចេះប្រើប្រដាប់ទាំងនោះសោះ ។ នេះមកពីសត្វទាំង
នោះមិនអាចឈរលើជើងពីរបានយូរ ។ ក្រោយពីបានប្រើ
កម្លាំងឥតប្រយោជន៍ អស់ច្រើនអាទិត្យមក ទើបមានគំនិត
មួយលេចឡើង គឺគេត្រូវប្រើកម្លាំងទម្ងន់ ។ ថ្មធំៗ ដែល
ប្រើមិនកើត ត្រូវកំទេចឱ្យតូចៗ សិន មុននឹងយកទៅប្រើ
ប្រាស់ ។ ម៉្លោះហើយសត្វទាំងឡាយយកខ្សែពួរចងជុំវិញ
ដុំថ្មធំៗនោះ រួចហើយ គេ សេះ ពពែ និងសត្វទាំងអស់
ដែលចេះទាញខ្សែ (សូម្បីតែជ្រូក ក៏ចូលរួមក្នុងសកម្មភាព
នេះដែរ) ក៏ត្រូវកេណ្ឌឱ្យមកជួយទាញដុំថ្មឡើងទៅលើ
ទួលរួចហើយទម្លាក់ចុះមកក្រោមឱ្យបែកខ្ទេចខ្ទីជាដុំតូចៗ ។
ការដឹកជញ្ជូនដុំថ្មតូចនេះប្រព្រឹត្តទៅបានដោយស្រួល ។ សេះ
អូសរទេះផ្ទុកពេញដោយដុំថ្ម ពពែអូសថ្មមួយដុំ ចំណែក
មីកុកនិងអាភ្លើ ក៏ចូលរួមក្នុងការជញ្ជូននេះយ៉ាងសកម្ម ។

ដល់កុមាររដ្ឋបាល សត្វក៏បានជញ្ជូនផ្លូវច្រើនបំបែកកុមារ
គំនរ ។ គេក៏ចាប់ផ្តើមលើកដំណើរក្រោយការដឹកនាំនៃ
ស្រ្តី ។

ប៉ុន្តែដំណើរការណ៍ បានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងលំបាក និង
អស់ពេលជាច្រើន ។ ជួនកាលវាត្រូវប្រើពេលពេញមួយ
ថ្ងៃ ដើម្បីទាញថ្មមួយដុំឡើងដល់កំពូលទួល ។ ហើយជួន
កាល ដល់ពេលទម្លាក់ថ្មចុះមកក្រោម ថ្មក៏មិនបែកទៀត ។
គ្មានកិច្ចការណាមួយដែលធ្វើឡើងកើត ដោយឥតជំនួយពី
អាព្រាញទេ ព្រោះកម្លាំងវាម្នាក់ឯងស្មើនឹងកម្លាំងសត្វទាំង
អស់រួមគ្នា ។ ពេលដែលដុំថ្មក្រឡាច់ម្តង ។ សត្វទាំងអស់
ស្រែកញើញ័រ ដោយអស់សង្ឃឹម ព្រោះទម្ងន់ថ្មប្រទាញវា
ទាំងអស់ចុះក្រោម ។ ពេលនោះមានតែអាព្រាញទេ ដែល
អាចធ្វើឱ្យដុំថ្មដែលកំពុងរមៀលចុះក្រោមនោះនឹងមួយកន្លែង
បាន ។ វាអូសថ្មរំកិលឡើងលើបន្តិចម្តង ។ ដកខ្យល់ឃ្លូរ ។
ត្រចកជើងទាំងបួនក្រាញជាប់ក្នុងដី បែកញើសសស្រាក់
ពេញទាំងខ្លួន ។ នៅពេលដែលបានឃើញវាធ្វើការ
ដូច្នេះ សត្វទាំងអស់ក៏អត់ទ្រាំសរសើរវាមិនបាន ។ មី
កណ្តូបសេះ តែងតែដាស់ភ្លើងវាថា ឱ្យធ្វើការហួសកម្លាំង
ពេក តែអាព្រាញមិនដែលស្តាប់ពាក្យទូន្មាននរណាទាំងអស់

ព្រោះវាទៅចាំពាក្យថា កុំរំលឹក “ អញត្រូវធ្វើការឱ្យកាន់
តែច្រើន ” និងពាក្យ “ ចិត្តឈ្នះ ធ្វើត្រូវទាំងអស់ ” ។ ពាក្យ
ដាស់សតិទាំងនេះ ប្រៀបបាននឹងផ្នាំកម្លាំងដែលជួយវាឱ្យ
ដោះស្រាយបញ្ហាទាំងអស់ ។ វាបានអង្វរសុំមានឱ្យវា
ដាស់វាកន្លះម៉ោង មុនពេលក្រោកធ្វើការ ។ ហើយឱ្យតែ
មានពេលទំនេរ វាតែងទៅកាន់កន្លែងបំបែកថ្ម ដើម្បីអូសថ្ម
ដែលបំបែកហើយ យកមកទុកនៅកន្លែងសង់ហាក់ខ្យល់
ដោយឥតមានត្រូវការជំនួយពីអ្នកណាឡើយ ។

សត្វទាំងអស់ ហាក់ដូចជាមិនទាន់ដុះច្រើននឹងកិច្ចការ
នៅឡើយទេ ទោះបីវាបានខិតខំយ៉ាងលំបាកអស់មួយរដូវ
ហើយក៏ដោយ ។ ថ្វីបើវាបានទទួលចំណីមិនច្រើនជាងពី
កាលសម័យពូស្វិតក៏ដោយ ក៏ម្ហូបចំណីទាំងនោះមិនគឺជាង
មុនដែរ ។ ការខុសគ្នាពីសម័យមុនគឺនៅត្រង់ថា នៅពេល
ឥឡូវនេះពួកគេរកចំណីសម្រាប់តែពួកគេ មិនមែនសម្រាប់
មនុស្ស ៤ - ៥ នាក់ទៀតទេ ។ គ្រាន់តែប៉ុណ្ណោះ វាសប្បាយ
ចិត្តណាស់ទៅហើយ ។ ម្យ៉ាងទៀតរបៀបធ្វើការថ្មី ក៏ដូចជា
មានប្រសិទ្ធភាពជាងមុន ហើយកម្លាំងក៏មិនបានត្រូវចំណាយ
ចោលទេ ។ ដែរ ។ ដូចជាការបោចស្មៅ សត្វធ្វើបានល្អ
ហើយស្អាតជាងមនុស្សទៅទៀត ។ ឥឡូវដោយគ្មានសត្វ

ណាហ៊ានលួច របងការពារចំការដែលមានដំណាំ មិនចាំ
បាច់ជាត្រូវធ្វើទេ ហើយការថែទាំរបងនិងទ្វារសោតក៏ឥត
មានដែរ ។

តែទោះជាយ៉ាងដូចនោះក៏ដោយ ក៏ដល់ចុងរដូវប្រាំងនេះ
ឃើញថាមានកិច្ចការច្រើនដែលមិនទាន់បានបំពេញ ។ ប្រេង
ដែកគោល - ខ្សែ - ចំណីផ្កែ - ក្រចកសេះ ជាវត្ថុត្រូវការជា
ចាំបាច់ហើយមិនអាចធ្វើកើតនៅក្នុងភូមិ ។ គ្រាប់ពូជ - ដី
ប្រដាប់ប្រដារផ្សេងៗ និងគ្រឿងចក្រសម្រាប់រហាត់ខ្យល់
នៅខ្វះខាតច្រើន ។ តើត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឲ្យបានរបស់ទាំង
នេះ? ។ មិនទាន់មានសត្វណាមួយ ដែលអាចផ្តល់យោបល់
អំពីរឿងនេះបានឡើយ ។

ព្រឹកថ្ងៃអាទិត្យមួយ ពេលដែលសត្វទាំងអស់ជួបជុំគ្នា
ដើម្បីទទួលបញ្ជាពីលើ អាណ្ណៈបានប្រកាសថា វានឹងផ្លាស់
យកនយោបាយថ្មី ។ ចាប់ពីពេលនេះទៅ ភូមិសម្រែងនឹង
ធ្វើជំនួញជាមួយភូមិជិតខាង ។

ការធ្វើជំនួញនេះ មិនមែនត្រូវធ្វើដើម្បីប្រាក់ទេ តែដើម្បី
ឲ្យបានប្តូរយករបស់ដែលភូមិសម្រែងត្រូវការ ។ គំរោងការ
រហាត់ខ្យល់ត្រូវធ្វើមុនអ្វីៗ ទាំងអស់ ។ រឿងនេះអាណ្ណៈ
បានបញ្ជាក់ហើយ បញ្ជាក់ទៀត ។ ឥឡូវនេះ វាថាបាន

និយាយលក់ចំបើងនិងស្រូវមួយចំនួន ។ តែបើនៅតែខ្វះខាត
វានឹងលក់ពងមាន់ទៀត ព្រោះនៅឯផ្សារគេត្រូវការស៊ុត
មាន់ណាស់ មានប៉ុន្មានគេទិញប៉ុណ្ណឹង ។ មានត្រូវតែធ្វើ
ពលិកម្ម និងវិភាគទានសម្រាប់គំរោងការរហាត់ខ្យល់នេះ ។
អាណ្ណៈបានអង្វរមាន់ ហើយសុំឲ្យយល់ចំពោះការចាំបាច់នៃ
វិធានការនេះ ។

សត្វទាំងអស់មានការមិនពេញចិត្តជាថ្មីម្តងទៀត ។ ការ
ទាក់ទងជាមួយមនុស្ស ត្រូវហាមផ្តាច់មិនឲ្យមាន មិនត្រូវរក
ស៊ីជាមួយមនុស្ស មិនត្រូវយកប្រាក់មកធ្វើជាមធ្យោបាយ ។
តើនេះមិនមែនជាសេចក្តីសំរេចចិត្ត ដែលសត្វទាំងអស់បាន
យល់ព្រម ក្រោយពីបានធ្វើបដិវត្តន៍បណ្តាញពូជស្វិតទេឬអ្វី? ។
គេទាំងអស់គ្នានៅចាំសេចក្តីសំរេចចិត្តទាំងនេះ ឬយ៉ាង
ហោចណាស់ក៏អ្នកខ្លះមិនទាន់ភ្លេចគំនិតនេះនៅឡើយដែរ ។
ភូតជ្រូកមួយដែលបានជំទាស់នឹងអាណ្ណៈ ក្នុងពេលដែលវា
ថានឹងបំបាត់មិនឲ្យមានមីទីងនោះបានក្រោកឈរឡើងហើយ
ប្រកែកដោយភិតភ័យចំពោះគំនិតថ្មីរបស់អាណ្ណៈ តែទីបញ្ចប់
វាត្រូវគំរាមដោយសម្លេងគ្រហឹមរបស់វា ។ ពេលបានជួយ
បន្ថែមក្រោយពីជ្រូកដែរ តែត្រូវនៅស្ងៀមបាត់មាត់ទៅ
វិញ ។ ទីបំផុត អាណ្ណៈលើកជើងឡើងសុំសេចក្តីស្ងាត់ស្ងៀម

រួចហើយប្រកាសជាទូទៅថា វាបានសំរេចការសោះរស់
ទៅហើយ ។ វាមិនចង់ឱ្យសត្វណាទៅធ្វើការទាក់ទងជាមួយ
មនុស្សក្រៅពីវាទេ ព្រោះវាក៏ប្រឆាំងនឹងគំនិតនេះដែរ ។ វា
នឹងធ្វើការនេះខ្លួនវាទាំងអស់ ។ ពូ “ពាង” ដែលនៅភូមិ
“ត្រពាំង” ស្ម័គ្រចិត្តធ្វើជាឈ្មួញកណ្តាលទិញដូរពីភូមិសម្រែង
ទៅលក់ដូរ ហើយគាត់សន្យាថានឹងមកភូមិសម្រែងរាល់
ព្រឹកថ្ងៃច័ន្ទ ដើម្បីជួបនឹងអាណ្ណៈ ។

អាណ្ណៈបញ្ចប់សន្ទរកថាដោយពាក្យស្លោក : “ជយោ
សត្វនៅភូមិសម្រែង” ហើយក្រោយពីច្រៀងបទ “បដិវត្តន៍”
មក ការប្រជុំក៏ត្រូវបិទ ។

អាប្រាជ្ញ ដើរជុំវិញភូមិដើម្បីពន្យល់សត្វទាំងឡាយ អំពី
នយោបាយថ្មីរបស់អាណ្ណៈ ។ វាបានរាយរាប់ថា កាលជំនាន់
អាសំឡី គ្មានការសំរេចចិត្តប្រឆាំងនឹងការធ្វើជំនួញនិងគ្មាន
ហាមមិនឱ្យសត្វប្រើប្រាស់លុយកាក់ទេ ។ វាជាការប្រឆាំង
របស់អាសំឡី ដើម្បីបំបាត់អត្តប្រជុំ ។ សត្វខ្លះនៅតែមាន
ការសង្ស័យលើសំដីអាប្រាជ្ញ ។ តែអាប្រាជ្ញបានពន្យល់ត
ទៅទៀតថា : “តើឯងនៅតែមិនជឿថា រឿងហ្នឹងជាការ
យល់សប្តិរបស់ឯងទេ? តើឯងមានអ្វីជាភស្តុតាង ដែល
បង្ហាញថាមានសេចក្តីសំរេចចិត្តនោះ? តើវាមានសរសេរជា

លាយលេចពីអក្សរនៅកន្លែងណា?” ។ ការលើកពាក្យដឹង
ថាគ្មានសេចក្តីសំរេចចិត្តអ្វីទេក្នុងរឿងហ្នឹងនោះ សត្វទាំងអស់
ក៏ទទួលនូវពាក្យពន្យល់របស់អាប្រាជ្ញហើយជឿថា ខ្លួនវា
យល់ច្រឡំទាំងអស់ ។

រាល់ព្រឹកថ្ងៃច័ន្ទ គេឃើញពូពាងចូលមកក្នុងភូមិសម្រែង
ដូចពាក្យសន្យា ។ គាត់មានរាងគួច មុខមាត់មានអាទិកំបាំង
ដោយគាត់មានទុកពុកមាត់ស្រមេមស្រមាម ។ គាត់ធ្លាប់
រកស៊ីលក់ដូរបន្តិចបន្តួច ។ គាត់ពូកែយោសនាថាភូមិសម្រែង
ត្រូវតែរកស៊ីហើយត្រូវយកគាត់ជាឈ្មួញកណ្តាល ។ សត្វ
ទាំងឡាយលួចមើលគាត់ចេញចូលភូមិដោយសេចក្តីតក់វិញ
ហើយលាក់ខ្លួនមិនហ៊ានចេញមកឱ្យគាត់ឃើញឡើយ ។

ក៏ប៉ុន្តែនៅពេល ដែលឃើញអាណ្ណៈចៅហ្វាយវា ឈរ
ជើងពីរយ៉ាងអង្គអាច និយាយកិច្ចការជាមួយ ពូពាង សត្វ
ខ្លះក៏ហាក់ដូចជាមានការកក់ក្តៅឡើងវិញ ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ
នយោបាយថ្មីនេះ ។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការទាក់
ទងជាមួយមនុស្សមិនបានស្ម័គ្រស្មាលដូចជំនាន់មុនឡើយ ។
មនុស្សមិនមែនមិនស្តាប់សត្វទាំងឡាយនៅក្នុងភូមិសម្រែង
នេះទេ ថ្វីបើភូមិនេះបានចំរើនលូតលាស់ជាងមុនក៏ដោយ ។
តាមពិត មនុស្សកាន់តែស្តាប់ខ្លឹមសត្វនៅភូមិនេះកាន់តែខ្លាំង

ឡើង ។ នរណាក៏បានជឿដែរថាភូមិសម្រែងដ៏ធំនោះ
អន្តរាយក្នុងពេលឆាប់ៗនេះ ហើយគំរោងការហាត់ខ្យល់នោះ
សោតក៏មុខតែបរាជ័យមិនខាន ។ គេស្សាហ៍ជួបជុំគ្នានៅ
មុខផ្ទះមេឃុំ ហើយជជែកគ្នាអំពីហាត់ខ្យល់ ។ ខ្លះថាអា
ម៉ាស៊ីននេះមុខជានឹងរលំថ្ងៃណាមួយ ហើយមើលជាមិនរលំ
ទៅវិញ មុខជានឹងមិនអាចបង្កើតផលអ្វីបានឡើយ ។ តែ
មនុស្សទាំងឡាយក៏ស្ទើរសរសើរសត្វក្នុងភូមិសម្រែងដែរ
ព្រោះថាសត្វទាំងនោះមានគំនិតចេះត្រួតត្រាខ្លួនដោយខ្លួន
ឯង ។ អ្នកខ្លះចាប់ហោត្វមិននេះថាភូមិ “វិមានសត្វ” ទៅ
ហើយ ។ អ្នកខ្លះអស់សង្ឃឹមលើពូស្វិត ក្នុងភិក្ខុដ៏ណ្ហើមយក
ភូមិសម្រែងរបស់គាត់មកវិញ ។ ឥឡូវនេះ ពូស្វិតបានទៅ
រស់នៅក្នុងភូមិមួយទៀតទៅហើយ ។

ក្រៅពីពូពាង ភូមិសម្រែងពុំទាន់បានធ្វើការទាក់ទងជា
មួយមនុស្សណាម្នាក់ទៀតឡើយ ។ ក៏ប៉ុន្តែមានពាក្យ
ចម្ងាយអារាមថា “អាណ្ណះកំពុងធ្វើការទាក់ទងជាមួយពូចង
នៃភូមិទួលក្រាំងសៀម និងពូយៀង នៃភូមិត្រពាំងស្រកី ។

ថ្ងៃនេះ ពួកជ្រូកបានផ្លាស់កន្លែងទៅនៅក្នុងផ្ទះពូស្វិត ។
សត្វទាំងឡាយដូចជានៅចាំច្បាស់ថា វាទាំងអស់គ្នាបាន
ប្រឆាំងនឹងគំនិតយកផ្ទះជាកន្លែងសំណាក់ ។ ហើយក្នុងរឿង

នេះទៀត អាណ្ណាជ្ញ ក៏បានព្យាយាមថាបានសេចក្តីសម្រេចចិត្ត
យ៉ាងនេះឡើយ ។ អាណ្ណាជ្ញទំពន្យល់ថា ជ្រូកដែលជាអ្នក
មានប្រាជ្ញាត្រូវតែមានកន្លែងសំរាកស្ងាត់ហើយរាជាការសម
រម្យណាស់ ដែលមេដឹកនាំ (អាណ្ណាជ្ញចាប់ផ្តើមហៅអាណ្ណះ
ថាជារឿងច្បងបដិវត្ត ឬមេដឹកនាំ) បានផ្ទះនេះទៅ ព្រោះថា
ឱ្យនៅក្នុងក្រោលដីក្រខ្វក់នោះ មិនមែនជាការគាប់ប្រសើរ
ឡើយ ។

សត្វទាំងឡាយកាន់តែស្រងាកចិត្តគ្រប់គ្នា កាលបើបាន
ដឹងថាពួកជ្រូកមិនត្រឹមតែស៊ីបាយនៅផ្ទះបាយ ហើយប្រឡែង
គ្នាលេងក្នុងបន្ទប់ទទួលភ្ញៀវប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងដេកលើ
គ្រែទៀត ។ អាណ្ណាជ្ញធ្វើជាឥតដឹងឥតឃើញ ព្រោះវាជឿថា
“អាណ្ណះធ្វើត្រូវទាំងអស់” ។ ចំណែកមីកណ្តូបសេះ ហាក់
ដូចជានៅចាំបានថា មានមាត្រាមួយនៃធម្មនុញ្ញ ដែលហាម
មិនឱ្យសត្វដេកលើគ្រែទេ ។ វាដើរទៅឈរមុខជញ្ជាំង
ជ្រូក ហើយទំប្រកបអក្សរធម្មនុញ្ញ ដែលមានមាត្រា៧ ថា
ទុកនៅលើនោះ ។ ដល់ដឹងថាវាមើលមិនដាច់មាត្រាណា
មួយហើយ វាក៏ដើរមកមីកណ្តូកឱ្យជួយ ។ វាសួរទៅមីកណ្តូកថា
“មីកណ្តូក តើអើយឱ្យអញត្រង់មាត្រាទី៤ តើវាមានដាក់ថា
មិនឱ្យសត្វយើងដេកលើគ្រែមែនទេ?”

មិត្តកុំខំសម្លឹងដេញដំ ប្រកបអក្សរដោយលំបាក ហើយ
មើលប្រាប់ថា : “ មាត្រា៤ថែងថា គ្មានសត្វណាត្រូវដេក
លើគ្រែដែលមានកំរាលទេ ” ការដែលគួរឱ្យសរសើរគឺ
កណ្តុបសេះបានប្រកែកថាមាត្រា៤ ដូចជាមិនដែលព្រឹទ្ធិយាយ
ព័កម្រាល ។ ក៏ប៉ុន្តែបើមិត្តកុំឃើញសរសេរដូច្នោះ លើ
ដេញដំទៅហើយ ប្រហែលជាត្រូវហើយមើលទៅ ។ ពេល
នោះ អាប្រាជ្ញ ដើរមកដល់ ដោយមានផ្តុំពីរ បី មកតាមជា
មួយផង ។ វាធ្វើអត្ថាធិប្បាយយ៉ាងភ្លេចក្បាលដូចតទៅ :

“ ឯងបានដឹងអស់ហើយសម្លាញ់ ថាពួកជ្រូកចូលទៅ
ដេកក្នុងផ្ទះ ។ តើវាខុសអី ? ឯងនៅចាំថាមានមាត្រាមួយ
នៃធម្មនុញ្ញហាមមិនឱ្យសត្វដេកលើគ្រែ ។ ត្រូវហើយ តែ
វាអ្នកត្រូវដឹងថាគ្រែជាកន្លែងសំរាប់ដេក ។ គំនរចំបើងគឺជា
គ្រែ ។ យើងជាពួកជ្រូកបានយកកំរាលចេញអស់គ្រាន់
តែទុកតួយមួយប៉ុណ្ណឹងសម្រាប់ដណ្តប់ឱ្យកក់ក្តៅ ។ ប៉ុន្តែ
ក៏វានៅមិនទាន់សមល្មមនឹងកម្លាំងប្រាជ្ញា ដែលយើងធ្វើការ
បំពេញដូចសព្វថ្ងៃនេះទេ ។ តើវាដឹងថាឱ្យអញដេកមិនស្តាប់
ឬអី ? តើវាដឹងថាឱ្យអញគ្មានកម្លាំងធ្វើការឬ ? អញជឿជាក់
ថាវាដឹងទាំងអស់បំផុតថាវាស្ម័គ្រច្បាប់មកវិញទេ ” ។

សត្វទាំងអស់ស្រែកព្រមគ្នាថា វាមិនចង់ឱ្យពូស្មិតត្រឡប់

មកវិញទេ ម៉្លោះហើយរៀងដែលជ្រូកដេកលើគ្រែ ក៏ត្រូវចាប់
តែត្រឹមណេះ ។ ហើយឥឡូវនេះទៀត កាលបើបានដំណឹង
ថាជ្រូកគេអាចក្រោកពីដេកក្រោយសត្វដទៃទៀត ឬយម៉ោង
រាល់ ។ ព្រឹក វាទាំងអស់គ្នានៅស្ងៀមឥតមានប្រកែកអ្វី
ឡើយ ។

រហូតដល់ចុងឆ្នាំ សត្វទាំងអស់បានធ្វើការច្រើន តែវា
ទាំងអស់គ្នាក៏បានសប្បាយដែរ ។ ឆ្នាំនេះជាឆ្នាំពិបាក ។
ចំបើងនិងពោតបានលក់ចេញខ្លះ ចំណីដាក់ក្នុងដង្រូកសម្រាប់
ឆ្នាំក្រោយមិនបានពេញដូចសត្វដទៃ ។ តែវាសង្ឃឹមថា
រហាត់ខ្យល់នឹងបន្ថែមអ្វី ។ ដែលខ្លះ ។ រហាត់ខ្យល់ត្រូវសង់
បានពាក់កណ្តាលហើយ ។ ក្រោយពីការច្រូតកាត់ សត្វ
ក៏ត្រូវគេបង្ខំឱ្យធ្វើការកណ្តាលថ្ងៃក្តៅ អូសនិងដឹកជញ្ជូនឬ
ដើម្បីធ្វើឱ្យដេញដំរហាត់ខ្យល់បានខ្ពស់បន្តិច ។ អាប្រាជ្ញ
ចេញមកធ្វើការទាំងយប់ក្រោយពន្លឺព្រះច័ន្ទដោយឥតមានអ្នក
ណាបង្ខំចំនួនមួយឬពីរម៉ោងក្នុងមួយយប់ ។ ពេលសំរាក
ម្តង ។ គេឃើញសត្វទាំងឡាយដើរជុំវិញរហាត់ខ្យល់ដែល
សង់ទើបនឹងរួចពាក់កណ្តាលនោះដើម្បីពិនិត្យនិងស្ទង់ជញ្ជាំង
ខ្លាចមានរៀចនិងខុសឆ្គងកន្លែងណា ។ ។ វាមិននឹកស្មាន
ថាវាអាចសង់បានរបស់មួយដែលគួរឱ្យស្ងប់ស្ងែង យ៉ាងនេះ

សោះ ។ មានតែអាត្ម័ទេ ដែលមិនសូវឈឺឆ្កាបនឹងរហាត់
ខ្យល់នេះ ។ ហើយដូចសព្វដង វាតែងប្រាប់គេឯងថា
មានតែសត្វលាទេ ដែលមានអាយុវែង ម៉្លោះហើយវាអាច
ដឹងហេតុការណ៍អ្វីៗ ទាំងអស់ទៅថ្ងៃមុខ ។

ខែវិច្ឆិកាមកដល់ ខ្យល់ជំនោរមករៗ កិច្ចការទាំងឡាយ
ត្រូវផ្អាក ព្រោះភ្លៀងច្រើនពេក លាយស៊ីម៉ង់មិនកើត ។
យប់មួយភ្លៀងធ្លាក់យ៉ាងខ្លាំងព្រមទាំងមានព្យុះផង បណ្តាល
ឲ្យគ្រឹះ និងជញ្ជាំងរហាត់ខ្យល់បាក់រលំ និងបណ្តាលឲ្យភ្លៀង
នៃជម្រករបើកអស់ជាច្រើន ។ មានភ្នាក់ពីដេកដោយភិតភ័យ
ជូតស្រែបែងចេញក្តៅនៅជិតបង្អើយ ។

ព្រឹកឡើងសត្វទាំងអស់ចេញមកក្រៅ ហើយឃើញផង
ចង់ និងដើមឈើមួយដើមក្នុងចំការលំ ។ វាលយរមើលការ
ខូចខាតនេះ ព្រមទាំងស្រែក្រូចហោលាន់រំពងដោយសេចក្តី
អស់សង្ឃឹម ។ ការខូចខាតច្រើនបានកើតឡើងពីយប់មិញ ។
រហាត់ខ្យល់ត្រូវបាក់បែកអស់ ។ រាត្រីព្រមគ្នាគំរង់ទៅកន្លែង
នោះ ។ អាណ្ណៈដែលមិនសូវចេញមកក្រៅសោះនោះ បាន
រត់ទៅមុនគេមុនដង ។ នៅពីមុខ វាបានឃើញកម្លាំងដែល
វាទំសន្សំ ត្រូវវិនាសអស់រលីង ។ ជញ្ជាំងរហាត់បាក់ដួល
រាបដល់ដី ថ្មខ្ពស់ខ្ពាយពាសពេញ ។ វាទាំងអស់គ្នាឈរ

មើលរុំខ្នងរត់រោយស្រីវិញទូកវា - ដោយសេចក្តីអ្នកម្នាក់
សោះ ។ អាណ្ណៈដើរចុះដើរឡើងពេញស្តី យូរ ។
កណ្តាលដាក់លើដីដោយក្តីអស់សង្ឃឹម ។ កន្ទុយរាបរុញ
ត្រង់ ត្រីត្រវាត់ចុះឡើងដូចជាកំពុងគិតអ្វីមួយយ៉ាងពិបាក ។
ជួនកាលវាលបង្អួចស្ងៀម ហាត់ដូចជានឹកឃើញអ្វីមួយ ។

“សម្លាញ់” -- រាបពេញសម្លេងយ៉ាងស្រដៀងស្រងាត់
“តើឯងដឹងទេថា អ្នកណាទទួលខុសត្រូវចំពោះរឿងនេះ?
តើមាននរណាដឹងទេថាមានខ្លាំងចូលមកក្នុងពេលយប់ ហើយ
បំផ្លាញកំទេចរហាត់ខ្យល់យើង? ខ្លាំងនោះគឺអស់អ្វី!
ប្រាកដជាអស់អ្វី ។ រាបពេញឈ្មោះនេះដោយអាការក្តៅ
ត្រហាយ ។ “ដោយការសេសសឹកយ៉ាងកំសាក ក្រោយពីយើង
បានបណ្តេញវាចេញ អាក្បត់នេះ បានលូតចូលមកកន្លែង
នេះនៅពេលយប់ ដើម្បីបំផ្លាញផែនការរបស់យើង
ដែលបានទំកំសាងជិតមួយឆ្នាំមកហើយ ។ សម្លាញ់! អញ
នឹងប្រកាសកាត់ទោសប្រហារជីវិតអស់អ្វី ។ អ្នកណាអាច
សម្លាប់វាបាន នឹងបានទទួលឥស្សរិយយស និងបានទទួល
រង្វាន់ផ្ទៃលើកន្លះកញ្ជើ ។ បើអ្នកណាអាចចាប់វាបានទាំង
រស់ អ្នកនោះនឹងបានទទួលរង្វាន់ផ្ទៃលើមួយកញ្ជើ” ។

សត្វទាំងឡាយមានការងឿងច្បងហួសចិត្ត ក្រោយពី

បានឮអាល្លោះផ្ដន្ទាទោស និងដាក់កំហុសលើរូបអស់ឡើយ ។
មានការមិនពេញចិត្ត តែក៏មានសត្វខ្លះ កំពុងតែព្រិះរិះរក
ឧបាហរកលដើម្បីចាប់ខ្លួនអស់ឡើយដែរ ។ បន្តិចមកមានសត្វ
ខ្លះរកឃើញស្នាមជើងជ្រូកមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីទីល ។ តែដល់
រត់តាមដាននេះតទៅទៀត ស្នាមនោះក៏បាត់ ។ អាល្លោះ
ក៏កាន់តែជឿថាជាស្នាមជើងអស់ឡើយដែលមកពីភូមិជិតខាង។

“កុំខ្វះខាតពេលសម្ងាត់” -- អាល្លោះស្រែកឡើងនៅ
ពេលពិនិត្យស្នាមជើងជ្រូក -- “មានការច្រើនណាស់ដែល
ត្រូវធ្វើ ។ នៅព្រឹកនេះយើងនឹងសង់ជាថ្មី ។ យើងនឹង
បន្តកិច្ចការយើងទៀត ថ្មីបើមានកំដៅថ្ងៃ ព្យុះ ឬភ្លៀងយ៉ាង
ណាក៏ដោយ ។ យើងនឹងប្រដៅអាក្បត់នេះឱ្យវាដឹងខ្លួនថា
វាមិនអាចនឹងមកបំផ្លាញកិច្ចការរបស់យើងបានដោយងាយ
យ៉ាងនេះតទៅទៀតបានឡើយ ។ ចូរចាំឱ្យច្បាស់សម្ងាត់ !
ថាគ្មានអ្វីដែលអាចមកកែប្រែផែនការរបស់យើងបានជាដាច់
ខាត ។ យើងត្រូវតែធ្វើដំណើរទៅមុខទៀត ទៅមុខទៀត
សម្ងាត់ ! ឆយោ ហាត់ខ្យល់ ឆយោ សត្វទាំងឡាយនៅ
ភូមិសម្រែង !”

ចំពូក ៧

ភ្នំនេះបែកខុសសព្វគ្នា ។ ព្យុះភ្លៀងធ្លាក់ជោកជាំជា
ច្រើនថ្ងៃ ។ សត្វទាំងឡាយ នៅតែបន្តកិច្ចការតទៅទៀត
ក្នុងការកសាងជាថ្មីឡើងវិញនូវហាត់ខ្យល់ ។ វាដឹងថានរណា
ក៏ចាំមើលវាដែរ ។ មនុស្សនៅភូមិជិតខាងមុខជានឹងសើច
ចំអកឱ្យវា បើគេដឹងថា គំរោងហាត់ខ្យល់នេះនឹងពុំបានសំរេច
ដូចបំណង ។

គ្មាននរណាជឿសោះថាអស់ឡើយជាអ្នកបំផ្លាញហាត់
ខ្យល់ ។ គេដឹងថា មកពីជញ្ជាំងវាស្ដើងហើយមិនមាំបាន
ជាហាត់នេះបាក់រំលំបាន ។ ក៏ប៉ុន្តែសត្វខ្លះ នៅតែមិនព្រម
ជឿ ។ អ្នកនេះវារៀបជញ្ជាំងក្រាស់ប្រហែល ១ម៉ែត គឺមាំ
ជាងមុន ៣ ដង ។ ម៉្លេះហើយវាត្រូវការថ្នកាន់តែច្រើនជាង
មុន ។ ប៉ុន្តែការបំបែកនិងដក់នូវថ្មត្រូវផ្អាកមួយពេលសិន
ព្រោះឆាតុអាកាសមិនហុចឱ្យ ។

កិច្ចការបានប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងពិបាកបំផុត ធ្វើឱ្យសត្វទាំង
អស់ដូចជាអស់សង្ឃឹម ។

ភ្លៀងធ្លាក់តាន់តែច្រើន ចំណីក៏កាន់តែខ្វះខាត ។

សត្វទាំងអស់ធ្វើការទាំងអស់ និងស្រែកឃ្លាន ។ មានតែ
អាព្រាញនិងចិត្តល្អបសេះទេដែលមិនទាន់អស់សង្ឃឹម ។ អា
ព្រាជ្ញដើរយោសនាដើម្បីលើកទឹកចិត្តដោយរៀបរាប់ពីសុក
មង្គលនិងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនៃការងារ ។ ក៏ប៉ុន្តែសត្វទាំងឡាយ
មិនបានយកចិត្តទុកដាក់ នឹងពាក្យយោសនារបស់អាព្រាជ្ញនេះ
ទេ ។ វាទាំងអស់មានជំនឿលើសេចក្តីមានរបស់អាព្រាញ
ទៅវិញ ។ ស្បៀងកាន់តែខ្វះខាតខ្លាំងឡើង គ្រាប់ពោត
កាន់តែខ្វះខាតទៅ ។ ឥឡូវត្រូវយកមើមឈើមកជំនួស ។
ប៉ុន្តែ ការរកមើមឈើក៏កាន់តែពិបាកឡើងដែរ ព្រោះវាមិន
ងាយនឹងរកបាន ។ ប៉ុន្មានថ្ងៃមកហើយដែលសត្វទាំងឡាយ
បានចំណីមិនគ្រប់គ្រាន់ ។ ការអត់បាយប្រហែលជាជិតមក
ដល់ហើយ ។

អាណ្ណៈយល់ថា មិនត្រូវផ្សាយដំណឹងអាក្រក់នេះ ឱ្យសត្វ
ទាំងឡាយដឹងឡើយ ។ ប៉ុន្តែមនុស្សបានយករឿងរហាត់នេះ
ទៅនិយាយយោសនាអាក្រក់ពីសត្វនៅភូមិសំរែង ។ ពត៌មាន
បានផ្សាយពាសពេញថា សត្វនៅភូមិសំរែងកំពុងជួបប្រទះ
នូវការស្រែកឃ្លាននិងជម្ងឺ ហើយសព្វថ្ងៃសត្វទាំងអស់កំពុង
តែប្រទះបែកហូរ កាប់ចាក់សម្លាប់តែគ្នាឯង ។ អាណ្ណៈ
មានការបារម្ភខ្លាចតែវាលាក់សេចក្តីពិតមិនបាន ។ ដូច្នេះ

ហើយ បានជារាបានអង្គរព្យាបាល ដែលឧស្សាហ៍ចេញចូលភូមិ
សំរែង ឱ្យជួយធ្វើការយោសនាប្រឆាំងនឹងពាក្យចោមអារាម
របស់មនុស្ស ។

ដោយសត្វទាំងអស់ ក្រៅពីអាណ្ណៈ ពុំដែលបានធ្វើការ
ទាក់ទងជាមួយព្យាបាល ទើបអាណ្ណៈហៅសត្វខ្លះ ជាពិសេស
ពពែឱ្យមកជួប ព្យាបាល ដើម្បីពន្យល់ថា ចំណីនៅភូមិសំរែង
ឥតខ្វះដូចពាក្យគេថានោះទេ ។ អាណ្ណៈ បញ្ជាឱ្យយកខ្សាច់
ដាក់ក្នុងកញ្ចើជាងពាក់កណ្តាល ហើយបំពេញដោយស្រូវឬ
គ្រាប់ពោត ។ ម៉្លោះហើយក្នុងពេលដែលព្យាបាលចូលមកក្នុង
ភូមិម្តង អាណ្ណៈតែងតែបង្ហាញដល់គាត់នូវកញ្ចើដែលគាត់
ឃើញពេញទៅដោយចំណី ។ ព្យាបាលក៏ចាប់ផ្សាយដំណឹង
ទៅក្រៅថា គ្មានការស្រែកឃ្លានអ្វីឡើយនៅភូមិសំរែង
គឺមិនដូចពាក្យចោមអារាមនោះទេ ។

ប៉ុន្តែខែក្រោយមក ការខ្វះខាតមានកាន់តែខ្លាំងឡើង
ស្បៀងត្រូវតែទិញមកពីក្រៅ ។ គេពុំសូវឃើញអាណ្ណៈទេ
ក្នុងប៉ុន្មានថ្ងៃនេះ ។ វាលាក់ខ្លួនក្នុងជង្រក ដែលមានភ្នំដី
កំណាចចាំយាមនៅគ្រប់ទិស ។ ពេលវាចេញមកក្រៅម្តងៗ
មានភ្នែកប្រាំមួយដើរអមវាហើយគ្រហឹមសំឡូតសត្វណាដែល
ហ៊ានដើរមកជិត ។ សូម្បីតែពេលប្រជុំម្តងៗ ក៏វាក្រែងនឹង

ចេញបកឡូតេឃើញដែរ ។ រាល់ខែចិត្តឲ្យបញ្ជាក់ទៅជា
ប្រាជ្ញ ។

ព្រឹកមួយ ពេលប្រជុំ អាប្រាជ្ញបានប្រកាសថា ពួកមាន
ត្រូវប្រគល់ពងដែលរាងបានទាំងប៉ុន្មានឲ្យអាណ្ណៈ ។ វា
បានដឹងថាអាណ្ណៈ បានសន្យាលក់ពងឲ្យពូរាងចំនួន ៤០០ពង
ក្នុងមួយអាទិត្យ ។ លុយដែលបានមកពីការលក់ពងនេះ នឹង
ទុកសំរាប់ចិញ្ចៀន ដើម្បីឲ្យស្ថានការណ៍បានធូរស្រាល
បន្តិច ។

លុះពួកក្របញ្ជានេះហើយ ពួកមានស្រែកឡើងដោយ
សេចក្តីក្តៅក្រហាយ ។ រាយល់ច្បាស់ថា វាត្រូវតែធ្វើ
ពលិកម្ម តែមិនជឿថា វាត្រូវផ្ទាក់ខ្លួនដល់ថ្នាក់នេះសោះ ។
វាទើបតែនឹងបានរៀបចំកន្លែងថ្មីសំរាប់ក្រាបពង ហើយដល់
ពូថាគេនឹងប្រមូលពងទុកលក់ វាក្រោកឡើងគ្រប់គ្នាប្រឆាំង
នឹងការលក់ពងនេះ ដែលវាចោទថាជាអំពើឧក្រិដ្ឋ ។

បដិវត្តន៍មួយទៀត ប្រហែលជានឹងមានកើតឡើង
ហើយ ក្រោមការដឹកនាំនៃមាន់ខ្មៅមួយ ។ មាន់ទាំងអស់ក៏
ចាប់ផ្តើមសកម្មភាពប្រឆាំងនឹងគំរោងការអាណ្ណៈ ។ វាសំ
ភ្លាហើរទៅទំលើផ្ទះជង្រកហើយពងជម្រុះមកដី ។ ដឹងក្តាម
អាណ្ណៈក៏បញ្ចេញផែនការតទល់ ។ វាបញ្ជាឲ្យបង្កប់ចំណី

មាន់ទាំងអស់ ហើយដាក់ច្បាប់ផ្ដន្ទាទោសប្រហារជីវិតដល់
សត្វណាដែលហ៊ានយកចំណីឲ្យមាន់ ។ ផ្ដែផ្ដាវក្នុងពូល
បញ្ជានេះយកទៅអនុវត្ត ។ មាន់ធ្វើសកម្មភាពបានតែប្រចាំថ្ងៃ
រួចហើយក៏ចុះចាញ់នាំគ្នាត្រឡប់ទៅកាន់ទីកន្លែងដើមវិញ ។
មាន់ប្រាំបួនត្រូវបាត់បង់ជីវិតក្នុងពេលប្រឆាំង ។ អាណ្ណៈយក
ទៅកប់ចោលក្នុងចំការ ហើយប្រាប់គេដឹងថា វាស្លាប់ដោយ
ជម្ងឺ ។ ពូរាងធ្វើជាឥតដឹងពីអ្វីទាំងអស់ ។ គាត់គិតតែពី
រុញរទេះមកជញ្ជូនពងមាន់ពីភូមិក្នុងមួយអាទិត្យម្តងជានិច្ច ។

រហូតមកដល់ពេលនេះ គេមិនដែលបានឃើញបុព្វអ្វីពីអា
សំឡីទេ ។ វាប្រហែលជាលាក់ខ្លួននៅកន្លែងណាមួយក្នុង
ភូមិជិតៗនេះ បើមិននៅភូមិទួលក្រាំងសៀម ក៏នៅភូមិ
ត្រពាំងស្រក់ដែរ ។ ឥឡូវអាណ្ណៈកាន់តែធ្វើការទាក់ទងជា
មួយមនុស្សក្នុងភូមិជិតខាង ។ នៅភ្លៀនជង្រកគេឃើញមាន
គំនរឈើហ៊ុបដែលត្រូវទុកចោលជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ហើយ
ដែលពូរាងចេះតែមកអង្វរសុំទិញពីអាណ្ណៈ ។ ក៏ប៉ុន្តែគេ
ដឹងថា ពូថាដឹងពូយៀងក៏ចង់បានឈើហ៊ុបនេះដែរ ។ អា
ណ្ណៈគិតយកឈើហ៊ុបនេះដូរយកអាសំឡីឲ្យតែដឹងថា វាពូន
នៅភូមិណា ។ តែនៅទីបំផុតវាធ្វើការមិនបានសំរេច ព្រោះ
ពេលដែលវាជិតត្រូវរុំជាមួយពូយៀង គេដឹងថា អាសំឡី

តែទៅពួននៅភូមិពូង ហើយដល់វាបកត្រូវវិវាទយូរពូង
ពួង អាសំឡីរត់ទៅពួននៅភូមិពូងវិញ ។

ថ្ងៃមួយ ស្រាប់តែមានកាតផ្អើលនៅឡៅឡើង ក្នុងភូមិ
សំរែង ព្រោះមានគេឃើញអាសំឡីលូចចូលមកក្នុងភូមិនៅ
ពេលយប់ ។ សត្វទាំងអស់មានការព្រួយបារម្ភជាច្រើន
ព្រោះអាសំឡីមកនៅយ៉ាងនេះ ធ្វើឲ្យដេកពួនមិនបាន ។

តាមពិត រាល់យប់អាសំឡី លូចចូលមកតាមច្រកងងឹត
ហើយធ្វើអំពើផ្ដេសផ្ដាសត្រប់បែបយ៉ាង ។ វាលូចពោត ទាត់
ធុងទឹកដោះគោឲ្យកំពុប បំបែកពងមាន់ ជាន់បំផ្លាញរបងបន្ទៃ
ទាំងបំផ្លាញសំបកដើមឈើដែលកំពុងផ្លែ ។ ឥឡូវឲ្យតែមានអ្វី
ខូចខាតក្នុងភូមិ គេនឹងដាក់កំហុសមកលើអាសំឡី ។ បើមាន
បង្អួចណាដែលហកបូកកំបែក ឬក៏មានទទឹកណាត្រូវស្ទះរន្ធ គេ
នាំគ្នាថាអាសំឡីបានមកបំផ្លាញពីយប់មិញ ។ បើគេរកសោ
ជ្រុងកមិនឃើញ គេថាអាសំឡីបានលូចយកទៅចោលក្នុង
អណ្តូង ។ សត្វទាំងអស់នៅតែជឿថាអាសំឡីលូចមកបំផ្លាញ
ឬគាត់នៅរាល់យប់ ថ្វីបើជួនកាលគេរកឃើញសោជ្រុងដែល
ថាបាក់នោះនៅក្រោមគំនរចំបើងទៅវិញក៏ដោយ ។ មេគោ
ក៏ជឿថា អាសំឡីលូចចូលមកក្នុងក្រោល ហើយលូចរឹតទឹក
ដោះវាពេលដែលវាកំពុងដេក ។ សូម្បីតែកណ្តុរ មកនៅ

លូចចំណីស៊ីក្នុងស្រែក ក៏គេជឿថាវាបានត្រូវជើងដាមួយអា
សំឡីដែរ ។

អាណ្ណៈ បានបង្កើតគណៈកម្មការមួយសំរាប់ធ្វើការអង្កេត
លើសកម្មភាពរបស់អាសំឡី ។ វាប្រើហ្វូងផ្លែដែលជាសេ
នាផ្ទាល់របស់វាឲ្យដើរត្រួតពិនិត្យភូមិ ដោយមានសត្វខ្លះដើរ
តាមក្រោយ ។ នៅស្ទើរគ្រប់កន្លែងអាណ្ណៈឈប់និងហិតក្អិន
ដើម្បីរកមើលស្នាមជើងអាសំឡី ព្រោះវាអួតអាងថា វាអាច
រកស្នាមជើងឃើញដោយយកច្រមុះហិតក្អិន ។ វាហិតរក
ក្អិនអាសំឡីគ្រប់ច្រកល្អិត ក្នុងជ្រុងក ក្នុងក្រោល ក្នុងទ្រូង
មាន់ ក្នុងស្ទួនបន្ទៃ ។ នៅគ្រប់កន្លែង វាបានឃើញស្នាម
ជើងអាសំឡី ។ អាណ្ណៈដាក់ច្រមុះលើដីហិតច័ប្បនដង រួច
ហើយស្រែកយ៉ាងខ្លាំងដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ។

“អាសំឡីប្រាកដជាចូលមកកន្លែងនេះ ព្រោះអញឮក្អិន
វា” ចាប់ពីពេលនោះមកពាក្យ “អាសំឡី” មួយម៉ាត់នេះ
ធ្វើឲ្យផ្ដេសផ្ដាសក្តៅក្រហាយ ស្រែកគ្រហឹមបញ្ចេញចម្លង
ដីសាហាវ ។

សត្វទាំងអស់មានសេចក្តីព្រួយបារម្ភ ថ្វីបើអាសំឡីពុំមាន
អានុភាពមកលើវាភ្លាម ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ តែវាបានធ្វើឲ្យ
សត្វទាំងអស់តិតភ័យដល់មហន្តរាយដែលនៅពីមុខវាជានិច្ច ។

យប់នោះ អាប្រាជ្ញកេណ្ឌសត្វទាំងអស់ឲ្យចូលក្នុងជង្រក
ដើម្បីប្រាប់ដំណឹងពិសេសមួយ ។ ដោយទឹកមុខមិនស្រួល
និងសម្លេងញ័រ ។ អាប្រាជ្ញស្រែកឡើងថា ៖

“សមមិត្ត !” មានរឿងដ៏ចម្លែកមួយបានកើតឡើង គឺអា
សំឡីបានលក់ខ្លួនឲ្យអាហៀង ម្ចាស់ភូមិត្រពាំងស្រកហើយ ។
ឥឡូវ អាហៀង បំរុងនឹងមករាយដណ្តើមភូមិសំដែងកពី
យើង ! អាសំឡីជាអ្នកបង្ហាញផ្លូវអាហៀង ។ យើងទាំង
អស់គ្នាដឹងថាអាសំឡីធ្វើនេះដោយការសងសឹកនិងដោយការ
ស្រេកឃ្លានល្មោកអំណាច ។ វាខុសហើយ ! សម្លាញ់ !
យើងដឹងទៀតថាអាសំឡីបានចូលដៃជាមួយអាស្វិតកាំងពីមុន
មកម្ល៉េះ ! វាជាចារបុរសរបស់អាស្វិត ។ ក្នុងរឿងរាទាំង
អស់នេះ យើងមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដោយឯកសារដែល
យើងទើបតែរកឃើញ ។ ចំពោះអញ ឯកសារនេះវាគ្រប់
គ្រាន់អាចធ្វើឲ្យយើងជឿបាន ។ តើឯងចាំបានទេ ថានៅ
ពេលប្រតិបត្តិការសឹក “សម្រែងជ័យ” អាសំឡីបានឆ្លៀតរក
កលឧបាយធ្វើយ៉ាងណាឲ្យយើងចាញ់ ។ ក៏ប៉ុន្តែជាអកុសល
វាពុំបានសម្រេច !” ។

សត្វទាំងអស់កាន់តែញាប់ញ័រនឹក ។ អាសំឡីដូចជា
ចិត្តអាក្រក់និង អយុត្តិធម៌ពេក បើសិនវាបានបំផ្លាញរហាត់

ខ្យល់នេះវែម ។ សត្វទាំងអស់ពុំទាន់ជឿអាប្រាជ្ញភ្លាម ។
ទេ ។ វាហាក់ដូចជានៅចាំបានថា ឬយ៉ាងហោចណាស់
ក៏វាអាចស្មានបានព្រាវ ។ ថាវាបានឃើញអាសំឡីរត់នាំមុខ
ពួកសត្វទាំងអស់ក្នុងពេលប្រយុទ្ធជាមួយពូស្វិត ។ វាបាន
នៅជាមួយសត្វទាំងអស់ជានិច្ចក្នុងពេលមានអាសន្ននោះ ។
វាបានលើកទឹកចិត្ត វាបានរុលទៅមុខជានិច្ច ថ្វីបើខ្លងវា
ត្រូវគ្រាប់របស់ពូស្វិតក៏ដោយ ។ រឿងទាំងអស់នេះធ្វើ
ឲ្យសត្វទាំងអស់ពិបាកយល់ថា អាសំឡីចូលដៃជាមួយពូស្វិត
ណាស់ ។ សូម្បីតែអាប្រាជ្ញដែលមិនសូវចេះនិយាយស្តីក៏
ពិបាកនឹងយល់ដែរ ។ អាប្រាជ្ញដេកស្ងៀម ជើងមួយបត់
ដាក់ក្រោមខ្លួនភ្នែកឆ្មេរហើយខំប្រឹងគិត អំពីពាក្យយោសនា
របស់អាប្រាជ្ញ ។

“អញដូចជាមិនទាន់ជឿ” វាពោលឡើង « អាសំឡីបាន
តស៊ូយ៉ាងអង់អាចជាមួយយើង អញឃើញច្បាស់ណាស់ ។
យើងបានទាំងឲ្យឋានន្តសេក្តីវា ជាវីរៈបុរសថ្នាក់ទីមួយផង
ក្រោយពីការប្រយុទ្ធ ”

“ខុសទេ សម្លាញ់ ! ព្រោះឥឡូវយើងបានរកឃើញ
រឿងពិតក្នុងឯកសារសម្លាត់ដែលវាបានសរសេរទុកថាវាបាន
ល្បងយើងឲ្យធ្លាក់ក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់អាស្វិត”